

Riksdagens protokoll

2006/07:49

Onsdagen den 17 januari

Kl. 09.00 – 12.47



Protokoll
2006/07:49

1 § Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Ärade ledamöter! I dag för precis fyra månader sedan röstade svenska folket fram en alliansregering. För väldigt många gav det hopp om förändring, en känsla som av en del har beskrivits som att andas ny frisk luft.

Det är en känsla som stannar kvar hos väldigt många. Det är ett skifte som väcker förhoppningar. Det är ett skifte som leder till att människor ser annorlunda på sin tillvaro. För väldigt många har det varit positivt. För en del andra är det naturligtvis mer hotande, nervöst avvaktande. Men det var ett viktigt beslut som svenska folket fattade för fyra månader sedan.

Sedan har vi haft en höst med diskussion om vad detta valresultat leder till. Det är en diskussion mellan politiska företrädare i en miljö där väldigt mycket av detta ännu inte har kommit in i människors vardag. Människor ska försöka att förhålla sig till någonting som ännu inte syns vid köksbordet. Det är naturligtvis svårt att veta: Vad innebär egentligen den här förändringen för mig?

Det gjordes påmint att alliansen kom väl förberedd till jobbet med 16 större överenskommelser och två års utvecklingsarbete. Det gjorde det möjligt att på mycket kort tid leverera en hel statsbudget. Den som vill ha en illustration över hur imponerande det var kan notera att Socialdemokraterna, som hade dubbelt så lång tid på sig, inte ens lyckades prestera en sammanhållen budgetmotion.

Det väl förberedda arbetet kommer nu att börja märkas hos hushåll runtom i Sverige. Här har kanske LO allra mest, men också Socialdemokraterna, satt allt på ett kort. De hoppas att svenska folket inte ska förstå sina egna bankomatkvitton. De hoppas att det inte ska vara så att man nu märker att det lönar sig bättre att arbeta och att man tycker att det inte har blivit skillnad med den politik som nu gäller från årsskiftet.

För mig, för alliansen, kan vi bocka av det första löftet. Man kan räkna på en LO-familj med en barnskötare som lever med en industriarbetare. Det blir en tusenlapp i förstärkt köpkraft efter det att man räknar bort konsekvenserna av utgiftsförändringar som alliansen finansierar skattesänkningarna med. Det kommer nu att löna sig bättre att arbeta.

Nu väntar en aktiv vår i denna riksdag. Alliansen gick till val på att jobben måste bli fler och att jobben också måste komma de människor till del som har svårt att hävda sig i dagens arbetsmarknad. Vi kommer nu noga att följa denna utveckling. Mer kommer att följa som lägger ytterligare grund för arbete. Det är lättnader för unga som försöker komma in på arbetsmarknaden och lättnader för hushållsnära tjänster. Det ska bidra till att kunna ge fler jobb och också underlätta för människors privatliv. Vid nästa årsskifte hoppas vi att också ha på plats den lättnad till den privata tjänstesektorn som vi också är övertygade om kommer att ge ännu fler jobb.

Vi kommer också att följa att våra åtgärder, nystartsjobben som gäller nu från årsskiftet, fungerar. Vi har rapporter om att vi redan har 200 människor som gått från långvarigt utanförskap från arbetsmarknaden in i reguljär arbetsmarknad med hjälp av nystartsjobb. Det kan jämföras med idén som den förra majoriteten hade om akademikerjobben, om ni minns dem. Det var en dyr åtgärd. Jag tror att det till slut landade i nio nya jobb. Frågan måste ställas: Fungerar de åtgärder vi har satt fram? Annars måste mer följa. Vi kommer inte att tappa fokus på jobben.

Det andra är klimatfrågan. Det är naturligt att väldigt många runtom i vårt land och på vår jord ställer sig frågan: Sker en förändring av klimatet? Håller vi på att tappa en årstid som vi älskar? Är vi på väg in i ett nytt skede i mänskligheten, och är det vi som påverkar? Tillräckligt många är överens: Ja, så är det.

Människans sätt att leva påverkar klimatet. Vi måste nu tillsammans med andra samla världen till svar på denna klimatutmaning. Det måste ske i det som ska följa efter Kyotoavtalet. Det måste förmodligen ske med grund i att Europeiska unionen samlar ihop sig. Det måste ske genom att enskilda länder inom Europeiska unionen går före.

Därför var det viktigt att Andreas Carlgren tillsammans med sin tyska kollega kunde markera att här finns en beredvillighet att agera för att ta ned våra nivåer jämfört med 1990-års utsläppsnivåer med 30 %. Det är en mycket ambitiös målsättning. Det är viktigt därför att det lägger press på hela EU och nära nog hela vår kontinent att göra denna förändring. Det i sin tur måste naturligtvis också leda till att USA, Kina, Indien, Brasilien och andra stora länder som verkligen kan påverka också följer efter.

Vi kommer att följa välfärdsutvecklingen. Vi sade att vi vill se en bättre skola med bättre resultat. Vi vill se en mer tillgänglig sjukvård och ett bättre omhändertagande av äldre. När vi ser på vad vi i vår budget för år 2007 för till kärnvälfärdsverksamheterna handlar det om ökade resurser motsvarande 5 miljarder jämfört med den budget som gällde för år 2006.

I mitt resande har jag besökt orter långt från Stockholm som lite grann präglas av olikhet. Under hösten har det än en gång slagit mig hur mycket den svenska skolan betyder. Jag vet att många av oss har talat om att i samhällen sätter man kyrkan mitt i byn. Jag undrar om inte detta i vår tid har ersatts av skolan.

När jag varit i Ronna, i Landskrona, i Kiruna och också i Degerfors har jag just slagits av detta. Det är skolan som blir utgångspunkt när vi försöker att bygga människors självständiga liv. Vi ger möjligheter för unga människor att komma till sin rätt, att utvecklas och kunna stå på

egna ben. Det blir vårt verktyg för att motverka så mycket av det som inte är bra i vårt samhälle. Det utjämnar de skillnader som möjligen kommer hemifrån.

Det kommer vi att ha för ögonen för att se till att skolan just har den rollen med bättre kvalitet, med bättre resultat och att den slutar att lämna så många elever bakom sig som den faktiskt har gjort.

Detta är också en dag då vi ska ha en sista debatt med Göran Persson här i kammaren. Göran Persson har varit statsminister i tio och ett halvt år. Han har dominerat svensk politik under mycket lång tid. När de svenska Socialdemokraterna nu ska fatta sitt beslut om tiden efter Göran Persson går de märkligt nog inte framåt utan tillbaka till läget innan Göran Persson tillträdde. Det är deras beslut att fatta.

Men några saker måste man ändå säga om Göran Persson. Vi är många som har åsikter om honom. Han väcker känslor. Han hade inte kunnat dominera svensk politik på det sätt han har gjort om det inte hade varit för att han är en mycket kunnig person och för att han är mycket kraftfull. Han har ett sätt att driva en debatt som få andra kan efterhärma om de ens försöker.

Det har också varit en unik maktposition för en enskild politiker både i Sverige och i sitt eget parti. Vi är många som har vetat om att åsikter och idéer hos nära nog alla andra i det socialdemokratiska partiet, inklusive de utnämnda statsråden, mer har varit att betrakta som förslag till beslut tills Göran säger hur det ska bli. Det är fascinerande. Det hade inte varit möjligt om det inte hade varit för att Göran i grunden är en mycket kraftfull person.

Jag tror att Göran Persson på många sätt kommer att saknas i svensk politik. Han kommer säkert att lämna ett stort tomrum efter sig också i svensk socialdemokrati. Jag tror att det fungerar så att man lämnar det största tomrummet där man själv har betytt mest för sitt eget partis utveckling.

I Göran Perssons fall har det handlat om att hålla ordning på statsfinanserna – att se till att aldrig tappa greppet om att plus och minus går ihop. Det finns en risk att när Göran Perssons vakande öga försvinner, och när den kraften och erfarenheten av vad detta betyder inte längre finns på plats, träder i stället en ekonomisk populism in.

Göran Persson har hållit många tal i denna kammare. Han har säkert sagt mycket som är övervägt och klokt. Ett och annat har kanske irriterat en och annan. Det kanske vi inte behöver betona så mycket i dag. Jag gick tillbaka och tittade på det öppningsanförande som Göran Persson höll när han hade tillträtt som partiordförande 1996. Han gav då en beskrivning som jag i långa stycken kan skriva under på. Därför tänkte jag återge vad Göran Persson sade:

När vi har formulerat regeringsförklaringen – detta var i mars 1996 – har vi haft utgångspunkten att vi står i ett skede där inget parti ensamt ska göra anspråk på att sitta inne med alla lösningar. Vi har formulerat det så att det behövs mer av samarbete och mindre av konfrontation i Sverige. Vi sträcker ut en hand från socialdemokratins sida till alla dem som vill medverka i ett samarbete om att pressa tillbaka arbetslösheten, om hur vi ska ställa om vårt energisystem, om hur vi långsiktigt ska säkra den generella välfärden och om hur vi ska bygga ett ekologiskt uthålligt Sverige. Alla som följer debatten vet att de här stora uppgifterna

inte har några på förhand givna svar. Successivt dyker nya problem upp. Successivt infinner sig sådant som ska lösas. Då måste vi vara beredda att samarbeta, att ta ansvar inte bara för det egna partiet, inte bara för den egna regeringen utan för Sverige – vårt fina land. Det är vår gemensamma uppgift i denna kammare, och med det mandatet har vi alla kommit till Stockholm. Det är till det samarbetet som vi socialdemokrater bjuder in.

Precis så är det. Precis så tycker jag att vi ska sträcka ut handen från alliansen till den som socialdemokratin väljer att komma efter Göran Persson.

(Applåder)

Anf. 2 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Jag blev så tagen av superlativen att jag var tvungen att hasa mig fram till den riktiga talarstolen. Tack för de vänliga orden! Tack för erkännandet!

Man lämnar ett tomrum efter sig. Ja, och man ska nog inte komma tillbaka. Det lär oss den senaste tidens erfarenheter. Så är det. Jag ska komma tillbaka sedan, i mitt anförande, till en liten summering.

Jag vill fråga Fredrik Reinfeldt om ett område som han gick förbi i sitt anförande. Det är sjukvården. Det var en central del av valrörelsen. Jag vet inte hur många gånger jag frågade i våra debatter om privatisering av de stora sjukhusen. Du försäkrade att så kommer inte att ske. Nu sker det likafullt. Den stopplag som skulle förhindra detta tänker ni riva upp.

Vad var det som hände mellan dina tydliga besked i valrörelsen och den tidpunkt då du klev in i Regeringskansliet som gjorde att du totalt ändrade uppfattning? Någonting måste ha inträffat. Om ingenting har inträffat, Fredrik Reinfeldt, vilseledde du ju medvetet väljarna i valet. Det vore intressant att höra din förklaring, för sjukhusen har vi byggt upp gemensamt. Sjukhusen är mer än byggnader och utrustning. De är institutioner som representerar kunskap och kompetens. De ska inte ut på en marknad som i slutändan avgör vem som ska få vård utifrån plånbockens tjocklek. Det är det debatten handlar om, och det är det som har upprört oss socialdemokrater så mycket. Ni går nu fram med en politik som går stick i stäv med det som ni lovade i valrörelsen. Vad är det som har inträffat? Eller vilseledde du oss medvetet?

Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Man ska inte komma tillbaka, sade Göran Persson. För att det inte ska bli otydligheter i detta efteråt vill jag bara påpeka att Göran Persson alltså inte menade Mona Sahlin.

När det gäller sjukvården: Detta har vi diskuterat vid flera tillfällen. Ett par av våra tv-debatter handlade om detta. Göran Persson sade att det fanns planer på att privatisera stora universitetssjukhus. Akademiska sjukhuset i Uppsala nämndes och ytterligare något sjukhus. Då redogjorde jag för att vi inte hade några sådana planer, vare sig i Moderaterna eller i den borgerliga alliansen. Jag frågade de borgerliga företrädarna som gick till val i dessa landsting och de sade att det inte fanns några sådana planer. Det var den fråga som diskuterades.

Vi tar bort stopplagen för att den begränsar så mycket mer. Den begränsar enligt vår uppfattning möjligheterna att utveckla svensk sjukvård. Att öppna för att ett sjukhus, som förvisso är offentligt drivet, kan innehålla blandade upplåtelseformer under ett och samma tak är en utveckling som vi gärna bejaktar.

Jag svarade på din fråga, Göran Persson. Jag beskrev vad vi inte tänkte göra. I efterhand har ni försökt göra gällande att det kan uttolkas som att ert sätt att stoppa hela utvecklingen av svensk sjukvård också ska bli alliansens politik. Det löftet gav vi aldrig svenska folket.

Den utveckling vi nu kan inleda via de ändringar som vi gör i de landsting som vi leder kommer att förbättra svensk sjukvård, utan att något stort universitetssjukhus har sålts när vi närmar oss valet 2010.

Anf. 4 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Det gällde raka, tydliga frågor om akutsjukhusen. Jag hade en lista på 15 stycken som jag frågade om. Du förnekade att något skulle ske med dem. Du kanske hade ringt runt, men nu sker det likafullt – inte minst i Stockholms läns landsting där du själv har stora möjligheter att följa verksamheten. Man talar om en galleria där vinstintresse ska komma in i vården. Man talar om Karolinska sjukhuset från Moderaternas sida. Det möjliggörs av att ni slopar stopplagen.

Stopplagen har på inget sätt omöjliggjort en förnyelse av sjukvården. Det gäller inte alls vårdcentraler eller delar av sjukhus. De kan mycket väl drivas i enskild regi. Så har vi socialdemokrater också gjort. Vad vi är rädda om är den grundläggande, tunga infrastrukturen för vården som ni nu, genom att slopa stopplagen, möjliggör en privatisering av. I valrörelsen lovade du att så inte skulle ske. Den frågan kommer vi socialdemokrater och även nästa socialdemokratiska partiledare att förfölja dig med, det kan jag försäkra dig.

(Applåder)

Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! På Göran Perssons manér kommer nu en del tips från coachen till efterträdaren. Fler kommer säkert att följa. Låt mig bara konstatera att detta är en typ av systemdiskussion mellan politiker som många människor tycker är trist och svår att följa.

Den stora framtidsfrågan för människor i vården är hur vi ska få bättre tillgänglighet, hur kvaliteten ska förstärkas och hur äldre ska bli bättre mottagna. Där har vi många idéer som vi har skrivit in i vårt allianssvalmanifest. Det handlar om personliga vårdguider, att försäkra ökad tillgänglighet och att få en bättre utveckling av svensk sjukvård.

I valet 2010 blir det ganska enkelt att konstatera vem som fick rätt. Kommer det att ha sålts stora universitetssjukhus, såsom socialdemokratin hävdar, eller kommer vi att ha haft en utveckling där privat och offentligt får samsas, kanske under samma typ av tak, såsom jag har beskrivit i dag? Jag menar att det senare kommer att förstärka utvecklingen, och det är det vi öppnar för. Det kommer att lösa många av de problem som svenska folket har upplevt med svensk sjukvård och som ni har varit oförmögna att förändra.

(Applåder)

Anf. 6 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Jag har dansat sönder knäet så även jag haltar. Det skulle kunna förleda Fredrik Reinfeldt i den felaktiga tron att oppositionen haltar. Det gör vi dock inte.

Fredrik Reinfeldt talade om att det finns de som nu andas ny, frisk luft. Det är klart att det gör. De är glada över att vi har fått en regering som har gift samman den ekonomiska och den politiska makten. De ser naturligtvis oerhört goda framtidsutsikter i ett samhälle som blir allt orättvisare.

Det utanförskap som ni talade om i valrörelsen förstärks nu. Ni pratade om en och en halv miljon i utanförskap. Men i tv-programmet Agenda dagen efter valet sade Fredrik Reinfeldt att det kanske behövdes 300 000 nya jobb för att nå full sysselsättning. Utanförskapet var kanske inte så stort. Det berodde kanske lite grann på vem som hade vunnit valet.

Nu får vi en politik där det lönar sig bättre att vara frisk och ha ett arbete än att vara sjuk och arbetslös. Det är kontentan.

Dessvärre får vi också en politik som ökar utanförskapet. Ni uttrycker ett förakt för arbetsmarknadspolitik. Det föraktet visar sig också i ett minskat antal praktikplatser och ett minskat antal utbildningsplatser för de människor som har haft detta som ett alternativ till öppen arbetslöshet och som en möjlighet att återgå i arbete.

I januari i år ökade antalet öppet arbetslösa den första veckan med 45 774 personer jämfört med samma vecka året innan. Det är det enda påtagliga resultatet hittills av högeralliansens politik. Kanske är ni så cyniska att ni inte ens vill räkna in de här personerna som nu står helt utan kontakt med arbetslivet i ett utanförskapsbegrepp. Det är möjligt, men att ställa folk helt utanför arbetsmarknaden och straffa dem en gång till med kraftigt sänkta ersättningar är ett effektivt sätt om man vill dumpa löner och tvinga folk att ta jobb till usla löner, och det är högeralliansens politik.

Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Det vore mig främmande att göra poäng av den som haltar. Jag vill i stället gratulera Lars Ohly på födelsedagen. Han fyller ju 50 år i dag. Det är fantastiskt. Vi ska återkomma till det senare.

Låt mig sedan säga att jag kanske inte med samma vänlighet kan replikera påståendena som därefter följde.

För mig är utanförskap ett mått på maktlöshet. Vi har ofta beskrivit det som hur många i arbetsför ålder som står helt eller delvis utanför arbetsmarknaden, som inte jobbar alls eller så mycket som de skulle vilja. Det förblir en bra bit över en och en halv miljon svenskar, i ett land med bara nio miljoner invånare, som faktiskt på det sättet är i utanförskap. Alla de kan inte jobba, men det är ett mått på och en beskrivning av hur vårt land ser ut. Vi riskerar att få en ny typ av samhälle med en uppdelning mellan dem som är i arbete och inne på arbetsmarknaden och dem som ställs vid sidan av.

Det Lars Ohly beskriver med andra ord är ett skifte som nu sker bort från en politik som mest var inriktad på att dölja det och erbjöd olika former av åtgärder som aldrig ledde in på en reguljär arbetsmarknad, men det hette att man i alla fall var sysselsatt på något sätt, till en politik

som nu försöker ställa sig frågan: Kan man bryta med detta utanförskap? Kan man möta människors vilja att arbeta och stå på egna ben med en annan typ av politik som sänker trösklar, som leder in på den reguljära arbetsmarknaden? Ert besked är att det enda vi har levererat är kaos och att ingenting fungerar.

I politik fungerar det så att sedan avgör verkligheten. Om regeringens politik leder till att jobben blir fler, till att människor upplever att folk runtomkring dem har fått jobb och till att de märker att det lönar sig bättre att arbeta kommer ingen att förstå vad Lars Ohly pratar om. Det är därför jag säger att det är väldigt modigt av alla krafter som nu utmanar människors förmåga att förstå sina egna bankomatkvitton. Det är modigt av er att hävda för stora, breda lager av svenska folket att bara försämringar väntar när väldigt många förbättringar nu kommer som ger möjlighet att komma in på arbetsmarknaden för människor som länge har stått utanför.

(Applåder)

Anf. 8 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! 50 år är ingen prestation, men det är väl som min dotter sade, att alternativet är värre.

Den politik vi har haft i Sverige är en politik för att man ska kunna återgå i arbete när man har förlorat jobbet. Det ska ske genom en aktiv arbetsmarknadspolitik och genom bra ersättningsnivåer som gör att man inte tvingas gå från hus och hem när man drabbas av arbetslöshet. Vi har försökt att genom utbildning och praktik skola in människor i nya jobb så att de kan återgå till arbetet och få en fullständig lön så småningom.

Nu har ni sänkt ersättningsnivåerna. Ni har attackerat arbetsmarknadspolitiken. Det har lett till ett resultat som är verklighet, Fredrik Reinfeldt. Nästan 50 000 fler människor är öppet arbetslösa nu jämfört med för ett år sedan. Det är det enda resultatet hittills av er arbetsmarknadspolitik. Det ökar utanförskapet, och det kommer människor att märka. Du kommer inte att klara dig i längden med dina floskler och din retorik.

(Applåder)

Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Denna politik med många av dessa förändringar har väl gällt så där en 17 dagar från årsskiftet. Nystartsjobben och sänkta inkomstskatter är nu på plats. Låt oss se vilken effekt detta får!

Kom ihåg bakgrunden! På 80-talet diskuterade vi väldigt mycket om vi hade en tillräckligt god produktivitet utveckling – ett ekonomord som betyder att vi gör samma sak effektivare. Vi var oroliga för att det inte fungerade. Men så höjdes produktiviteten. Vi ökade tempot i det svenska arbetslivet. Det är många som har fått känna av det runtom på arbetsplatser i Sverige. Det var mycket bra för ekonomin, men det som hände var att en del märkte att de hängde med medan andra kände att de inte hängde med.

Ni utformade en politik som slussade ut och accepterade att alltfler på det sättet kom ut från den svenska arbetsmarknaden. Ni sade: Vi har system som ger er ersättning så att ni kan känna er trygga. Därmed tapade ni bort den grundläggande svenska arbetslinjen och idén att människor ska kunna jobba utifrån egen arbetsförmåga. När ni blev ett bidrags-

alternativ i svensk politik tog det nya arbetarpartiet och den nya arbetslinjen över i alliansens format. Nu kommer verkligheten att avgöra. Vi för en politik för jobb.

(Applåder)

Anf. 10 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Jag har inte gjort illa några knän eller opererat mig någonsans. Jag står fortfarande stadigt på båda benen, kan jag meddela.

Fredrik Reinfeldt inledde sitt anförande med att prata om hur väl förberedd alliansen var när den kom till makten. Efter en liten stund gick han över till klimatpolitiken. Dessa två saker förvånade mig lite grann. Just klimatpolitiken var ju ett område där ni inte hade förberett er över huvud taget.

Ni har genomfört väldigt mycket under den korta tid ni har suttit vid makten. Ni lyckades få fram en budget, och det är inte lätt med de lagar och regler som gäller för budgeten i Sverige i dag. Det är imponerande.

Men när det gäller klimatfrågan hade ni snarare uttryckt att det inte var något som var prioriterat. Plötsligt efter valet väcktes intresset för klimatfrågor hos svenska folket. Då började regeringen prata. Det är inget fel med det. Jag tycker att det är alldeles utmärkt att ni nu har börjat prata klimatpolitik, men jag väntar fortfarande på hur detta ska se ut i någon slags verklighet.

Det som har hänt hittills under de här ungefär hundra dagarna är att ni har gjort insatser för att öka utsläppen. Ni har kommit med diverse undanflykter och tomma ord. Ni har gått fram med lite hittegods från den rödgröna budgeten som ni har stått här i talarstolen och skrutit om.

Men droppen som verkligen fick bägaren att rinna över var att ni strax före jul smög ned till Bryssel med en begäran om att få öka de svenska utsläppen med två miljoner ton för den handlande sektorn med utsläppsrätter i jämförelse med det förslag som EU-kommissionen hade lagt fram när det gäller möjligheterna för Sverige att släppa ut koldioxid. Hur hänger det ihop med detta att man ska ta ett internationellt ansvar, när ni inte ens respekterar när det internationella samfundet, när den internationella organisationen EU fattar ett beslut om att de svenska utsläppen ska ligga på en viss nivå?

Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! I det enskilda fallet handlade det om att man försökte basera detta på ett väldigt avvikande år. Då menade vi att det skulle få helt andra konsekvenser som påverkar konkurrensförhållanden och liknande för Sverige jämfört med andra länder. Det är precis så vi inte vill att klimatsvaret ska utvecklas. Det ska inte vara en börda för ett land som inte de andra behöver följa. Det ska vara ett globalt svar som börjar, menar jag och det ser vi också väldigt tydligt just nu, i den europeiska union som Maria Wetterstrand har så svårt för.

Vad är ert alternativ i Miljöpartiet annat än att tala om att det är viktigt att göra något? Hur ska ni bygga politiken som ger svaren när inte längre nationalstaten förslår? Då behövs EU. Det är EU som kommer att driva på. Det är EU som kommer att gå först.

Det är därför som det är så viktigt att vi tillsammans med Tyskland kan diskutera till och med reduktioner på 30 %. Tänk om Tyskland tar på sig det. Tänk om de påverkar Frankrike. Tänk om de får Storbritannien att ta på sig det också. Då börjar faktiskt världen att formulera ett svar som kan göra skillnad.

Det är sympatiskt när det lilla landet går före. Många svenskar tycker om att vi ligger långt framme i dessa frågor. Men om uppdraget till mig är att göra skillnad i den globala klimatutmaningen, måste jag ärligt säga att Sverige inte räcker. Då räcker inte ens Europa. Då måste vi också påverka Kina, Indien och Brasilien, och vi måste framför allt påverka USA.

Jag är beredd att göra vad jag kan för att påverka och lägga grunden för detta i det arbete som nu ska följa. Vi kommer också att bjuda in riksdagens partier som en del av det arbete vi utformar. Vi kunde ha gjort mer före valet, men vi gör väldigt mycket nu efter valet.

(Applåder)

Anf. 12 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Jag tror inte att något land har lyckats i det internationella samarbetet utan att ha någonting med sig hemifrån i väskan när man kommer ned till mötena. Om man inte har någon politik på hemmaplan kommer man inte heller att kunna övertyga några andra om att det är viktigt att man gör någonting eftersom man helt enkelt inte har visat detta. Sveriges trovärdighet i internationella förhandlingar framöver har skadats av att vi inte är beredda att ställa upp på den utsläppsfördelning som EU-kommissionen har fattat beslut om för länderna när det gäller den handlande sektorn.

”Just i det här enskilda fallet”, säger Fredrik Reinfeldt. Det är ju precis det man hör hela tiden. Just i det här enskilda fallet kan vi ju inte gå före. Just i det här enskilda fallet kan vi inte göra någonting om inte alla andra gör något samtidigt. Helst kanske inte EU ska göra något alls, därför att vi ska sitta och vänta på att USA, Kina, Indien och Australien ska göra någonting också. Något land måste ta ansvaret, och en del av ansvaret är att när internationella organisationer fattar beslut om att vi ska minska våra utsläpp gemensamt och ta ett gemensamt ansvar, då ska Sverige ställa upp på det. Det tycker jag skulle öka Sveriges trovärdighet i internationella sammanhang och öka våra möjligheter att få en global klimatpolitik som fungerar.

(Applåder)

Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Ja, detta är till stor del det miljöpartistiska synsättet: Ensam är stark i världen. Vi går först. Om det så kostar jobb och möjligheter att bära vår välfärd så ska vi ändå gå före alla andra, och sedan ska de nog en dag välja att följa efter.

Det är det svar man måste utforma om man inte tror på Europeiska unionen, om man inte har grund för att försöka samverka med andra globalt.

Jag tror att vi ska välja en annan väg. Jag tror att vi med Europeiska unionen ska utforma ett kraftfullt svar tillsammans med andra som lägger samma typ av press på omställning på andra – vi ska vara klara över att det gör det – och som också leds av mycket av det vi redan har påbörjat i Sverige med förnybara energikällor och med att faktiskt se en övergång till andra sätt att driva våra bilar och våra lastbilar, någonting som vi också har förslag om i vårt valmanifest och vill göra ytterligare intressant med den miljöbilspremie som vi hoppas kunna föra fram under denna mandatperiod.

Mer ska följa, men framför allt, Maria Wetterstrand: Vi samlar oss till de globala svar, baserade på Europeiska unionens initiativ, som är omöjliga för en miljöpartist.

(Applåder)

Anf. 14 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s):

Herr talman! Den gamla talarstolen var något bättre än den nya, får jag säga. Men det är väl trots allt talets innehåll som ska avgöra om talarstolen är bra eller inte. Jag tänker använda den för att summera en del av de här tio åren – tolv, om man räknar in finansministertiden – men också för att kritisera dagens regeringspolitik.

Det är min sista partiledardebatt, om inget oförutsett inträffar. Man vet inte vad som händer fram till den 17 mars. Jag har gjort ett fyrtiotal. Jag har stortrivts i den här talarstolen – eller dess föregångare. Det ska jag säga.

Debatten är politikens livsluft. Där ska argumenten prövas. Där ska retoriken utövas. Där ska nya anhängare vinnas, och där ska motståndaren avslöjas. Där ska drömmarna konkretiseras i praktisk handling. Något bättre gives icke. Något finare finns icke. Ni som får möjligheten att fortsätta den verksamheten: Jag önskar er all framgång, för demokratins skull, oavsett vilket parti ni representerar.

Jag tackar för många goda debatter. Min första var när Olof Johansson sade att han beklagade de borgerliga partiledarnas och partiernas oförmåga att vilja ta ansvar för landet. Det var efter att vi hade gjort upp med Centern om hur vi skulle fortsätta sanera de offentliga finanserna. I dag förväntar jag mig ingen sådan kritik från Centerpartiet mot Moderaterna. Tvärtom är det ju så att den förvandling som har skett i svensk politik under de här tio åren är störst i Centerpartiet. Man har gått från ett samarbetsinriktat folkrörelseparti till ett av Timbrohögern och Stureplansmänniskor styrt högerparti. Jag beklagar den utvecklingen.

(Applåder)

Den vikarierande högerledaren vid det tillfället, Lars Tobisson, angrep vid det tillfället mig och andra för att vi inte var tillräckligt framgångsrika i arbetslöshetsbekämpningen. Det kommer ni ihåg. Det var ett orealistiskt mål vi hade satt upp: att pressa tillbaka den öppna arbetslösheten till 4 %. Han sade att det var mer troligt att svenska folket skulle utse böcklingen till sin favoriträtt än att vi skulle nå målet att halvera den öppna arbetslösheten.

Vi halverade den öppna arbetslösheten. Den ekonomiska politik som nu ger utdelning är ingenting annat än ett uttryck för en ansats att göra Sverige mer konkurrenskraftigt, baserat på utbildning och forskning. Det skapar tillväxt, det skapar ekonomisk utveckling, och det skapar nya jobb.

Jag ger Fredrik Reinfeldt rätt på en punkt. I 17 dagar har den nya regeringens politik verkat. Vi har en ekonomisk utveckling i landet just nu som saknar motstycke och som bygger på att vi har klarat konkurrenskraft utan att angripa de mest utsatta. Kom inte dragande med ditt kvitto från bankomaten! Tro inte att svenska löntagare bara ser till sig själva! Det är säkert så att många får en skattesänkning, inte minst vi som sitter här. Vi kommer ju att få mest. Vi får ju över en tusenlapp, medan däremot en deltidsanställd kanske får 300–400 kr. Tror du inte att vi ser detta? Det är klart att vi ser skattesänkningen. Många gläds över den.

Men svenska löntagare tycker att det är orättvist att de som är mest utsatta ska vara de som betalar för skattesänkningen. Det är ju där kritiken ligger. Att vi genom en ekonomisk politik som har skapat arbete, som har skapat skatteintäkter och som har skapat urstarka offentliga finanser har ett utrymme att ge tillbaka i form av en skattesänkning, det är ingen sensation. Jag har själv sänkt skatter, både som finansminister och som statsminister. Inte mindre än 60–65 miljarder i skattesänkningar har vi drivit igenom under de här åren. Men vi har betalat för dem genom ökad produktion – aldrig genom att rikta udden mot de sämst ställda. Däri ligger kritiken.

Tror ni någonsin att ett folkrörelseparti av det snitt som exempelvis Thorbjörn Fälldin och Olof Johansson representerade skulle ha accepterat att man lägger en besparing på förtidspensionärerna – inte på deras förtidspensioner men på den ålderspension som de så småningom kommer att få? Denna besparing innebär att en ung människa, Fredrik Reinfeldt, som i dag drabbas av en trafikolycka och tappar sin arbetsförmåga kommer att få en pensionssänkning som uppgår till nästan 1 500 kr i månaden. En deltidsanställd städerska som sliter ut sig så att ryggen tar slut och axlarna värker så att hon får gå i förtidspension får en ålderspension som reduceras med 500 kr.

Summerar man dessa försämringar för dessa mest utsatta människor så blir det totalt 1,7 miljarder kronor som ni sparar på dem, lika mycket som halveringen av förmögenhetsskatten kostar.

Där ser ni politiken. Inget bankomatkvitto i världen kommer att dölja detta för svenska löntagare. Därför är vreden stark. Därför är upprördheten så stor. Därför faller regeringens opinionsstöd, och därför fortsätter kritiken av denna politik också den dag jag kliver ned från talarstolen, därför att den bryter mot de grundläggande socialdemokratiska principerna om att människor ska vara med och ta ansvar efter sin egen förmåga och efter sin bärkraft. Mest åt dem som har minst är den socialdemokratiska devisen. Ni har vänt på politiken och talar om att nu ska de utsatta vara de som bidrar för att de som redan har det gott ställt ska få det bättre ställt. Åt dem som har skall varda givet!

(Applåder)

Det är klart att vi upprörs över detta. Det är självklart. Samtidigt vet jag inte vad jag ska tro när Fredrik Reinfeldt plötsligt blivit intresserad av klimatfrågan. Jag kan säga så här: Han är i gott sällskap. Välkommen! Det är många som nu tävlar om att så att säga ta den frågan. Jag tycker att det är bra. Där finns skådespelare och expresidenter och nu tydligen också moderatledaren. Välkomna in i kampen för ett bättre klimat!

Men tro inte för ett ögonblick att marknadens krafter klarar detta själv. Här krävs politik. Här krävs gemensamma ansträngningar. Här krävs beslut i denna riksdag som av och till kommer att kollidera med marknadens krafter. Då vet vi vad Moderaterna har valt. Vi vet det, och jag tror att de kommer att välja så igen. Skulle ni ändra er – välkomna! Vi har ingen större gemensam uppgift än denna.

Kanske står vi i början av någonting som kommer att utvecklas till en katastrof som påverkar det dagliga livet på jorden på ett sådant sätt att människor kommer att kräva snabba och drastiska åtgärder. Jag tror att det är så. Jag vet det inte, men jag tror att det är så. Det finns ingenting som jag har varit djupare engagerad i.

Om arbetslöshetsbekämpningen varit den röda tråden i min politik under mina tolv år som finansminister och statsminister, det som vi socialdemokrater kämpat för, så har den gröna tråden varit klimatförändringen. Redan i mitt installationstal 1996 var det den saken jag drev hårdast. Under min tid som skolminister var det det jag drev hårdast när läroplanen gjordes om, alltså det som gällde hållbar utveckling och ansvaret för dem som kommer efter oss. Det handlar ju om det.

Miljöpolitik kan vara en beskrivning av kemi. Miljöpolitik kan vara en beskrivning av hur vi ska hantera exempelvis avfall och den typen av regler. Men för mig är miljöpolitik en fråga om moral, om vårt ansvar för kommande generationer. Vi som sitter här kommer att klara oss. Vi kommer att klara oss, men våra barn och deras barn kommer inte att leva i en god värld om inte klimathotet undanröjs. Och vi måste börja nu. Vi måste göra någonting nu.

Jag är glad för att regeringen sagt att man ska skicka ut Oljekommissionens förslag på remiss. Jag är glad för det. Men det räcker inte. Vi måste gå vidare. Vi måste utmana mycket av grunderna för den livsstil vi valt, och vi måste göra det med hjälp av gemensamma politiska beslut. För det krävs mod.

Jag har varit en fast väktare av grunderna för välfärdssamhället vad gäller de offentliga finanserna. Ja, jag erkänner det. Jag har aldrig tvekat på den punkten. Det handlar om människor som är utsatta. Den dagen man tvingas in i ett låneberoende är det klippt för de offentliga finanserna.

Herr talman! Låt mig konkludera med att säga: De offentliga finanserna har varit en av hörnstenarna. En annan hörnsten har varit sysselsättningen. Och en tredje hörnsten, herr talman, har varit kampen för ett klimat av sådant slag att de som kommer efter oss också kan leva goda liv. Det arbetet fortsätter vi. Tack ska ni ha!

(Applåder)

I detta anförande instämde Karl Gustav Abramsson, Luciano Astudillo, Mats Berglind, Patrik Björck, Catharina Bråkenhielm, Gunilla Carlsson i Hisings Backa, Christer Engelhardt, Kerstin Engle, Alf Eriks-

son, Agneta Gille, Monica Green, Billy Gustafsson, Peter Hultqvist, Carina Hägg, Kent Härstedt, Inger Jarl Beck, Ann-Kristine Johansson, Lars Johansson, Anders Karlsson, Sonia Karlsson, Yilmaz Kerimo, Kurt Kvarnström, Hillevi Larsson, Désirée Liljevall, Anne Ludvigsson, Fredrik Lundh, Johan Löfstrand, Louise Malmström, Elisebeht Markström, Jennie Nilsson, Pär Nuder, Ronny Olander, Jasenko Omanovic, Christina Oskarsson, Leif Pagrotsky, Helene Petersson i Stockaryd, Leif Pettersson, Britta Rådström, Ameer Sachet, Eva Sonidsson, Thomas Strand, Magdalena Streijffert, Tone Tingsgård, Björn von Sydow, Göte Wahlström, Lars Wegendal, Siw Wittgren-Ahl, Kristina Zakrisson, Karin Åström, Krister Örnfjäder och Thomas Östros (alla s).

Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Vi får väl hoppas att det inte var någon socialdemokrat som glömde att instämma. Det kan ju bli lite jobbiga diskussioner i efterhand.

Det där var ett tal av Göran Persson som vi känner igen – kraftfullt, svavelosande och i allt väsentligt helt felaktigt. Mannen som sänkte akassan. Mannen som införde den automatiska överföringen till sjuk- och aktivitetsersättning efter långvarig sjukfrånvaro. Mannen som anställde de första kontrollanterna på Försäkringskassan för att jaga människor, som han själv ofta väljer att uttrycka det. Mannen som hittade på särlösningsen att miljardärer slipper förmögenhetsskatten. Mannen som avskaffade arvs- och gåvoskatten. Mannen som sänkte skatten för sig själv mer än för låginkomsttagarna. Vilket svavelosande svammel!

(Applåder)

Det är precis så svensk socialdemokrati är. Det är mycket snack, men det är inte den politiken som förs. På samma sätt har inte arbetslösheten angripits konsekvent. Nej, snarare har det förts en politik för att det ska se ut som om vi har låg arbetslöshet. Det har vi kritiserat. Människor har känt igen det i sin nära omgivning över hela landet. ”Det är som de säger, de där Nya moderaterna. Folk får inte jobb. De får åtgärder. De får något annat som inte känns som att man står på egna ben och klarar en egen försörjning.”

Vi hörde Göran Perssons installationstal om det gröna folkhemmet. En del undrade om det blev så mycket av det. Det som har varit väldigt tydligt, Göran Persson, är att det inte följdes av någon global strategi, av många initiativ inom EU-systemet där Sverige gick före, utan av just detta nationella perspektiv – vi ska ge svaren – som om det inte var beroende av de andra. Det var problemet. Det är bra att vara intresserad. Det är bra att vara tidigt ute. Men utan att utverka en strategi inom EU för de globala svaren blir det inte någon skillnad som faktiskt förändrar klimatet.

(Applåder)

Anf. 16 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Jag begär inte att Fredrik Reinfeldt ska kunna allt om EU, men det mest elementära borde han väl ändå ha grepp om. Det var på svenskt initiativ som Lissabonprocessen kom att omfatta hela begreppet uthållig tillväxt – inte bara ekonomi, inte bara sociala dimensioner, utan också det miljömässiga. Vi har varit, och är, pådrivande.

Det var på svenskt initiativ, Fredrik Reinfeldt, som Cardiffprocessen införlivades i EU, alltså att alla beslut som EU fattar ska prövas om de är ekologiskt uthålliga. Vi har under svensk ledning arbetat fram en strängare kemistrategi. Allt det har skett utifrån utgångspunkten att vi tror att vi behöver ha ett internationellt samarbete, och EU är vårt viktigaste instrument.

I det arbetet har vi varit trovärdiga genom att vi kunnat visa att vi reducerat våra utsläpp, genom att vi kunnat visa att vi gått före och investerat i ny teknik, genom att vi stimulerat inte minst kommunerna till att gå före genom lokala investeringsprogram där man byggt reningsanläggningar för både vatten, avlopp och luft och på så sätt minskat utsläppen på ett väsentligt sätt.

Vi är på många sätt ledande i världen. Vi är ledande i Europa. Och just därför kan vi tala med hög röst och med tydlig röst. Vi har varit, och ska förbli, ett föregångsland. Jag önskar dig lycka till i det arbetet, det vill jag säga, för om vi missar denna uppgift så missar vi också kommersiella möjligheter, och Sverige missar chansen att göra skillnad. Ta den chansen och se till att det blir någonting gjort!

Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Absolut, Sverige har haft en miljökommissionär, och vi har haft en hög profil i miljöfrågor. Men Göran Persson hävdade att vi kom nya till klimatkussionen. Det var dock inte bara vi på min kant som gjorde det, vill jag påpeka. Det var utifrån det jag förde diskussionen.

Göran Persson gillar ju att ge tips, vilket ni säkert noterat. Jag ska avsluta med att ställa en mycket enkel fråga till Göran Persson.

Jag inser att du inte vill lägga dig i vilken politik som nu ska utformas efter din tid, men kan vi ändå inte få känna lite på den? Är tipset att socialdemokratiens strategi ska vara att allt vi nu gör i alliansen ska ställas tillbaka till läget som det var före valet 2006? Är det din mening? Ska man massivt lägga på ökad skatt på LO-arbetare, människor som jobbar, och använda den för att göra det mer lönsamt igen att inte arbeta och att höja alla ersättningar för dem som har lite mer i lön? Är det Göran Perssons råd till sin efterträdare?

Anf. 18 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Mitt råd till min efterträdare är att försöka samla de progressiva krafter som också finns inom borgerligheten och som tror på en bra social försäkring. Det finns sådana. De ger av och till uttryck för sin uppfattning.

Samla den alliansen! Det som har gjort Sverige till ett modernt land, det som gör att vi orkar omställningen på arbetsmarknaden, är att människor inte lämnas i sticket. Detta att vi alla är jämlika, alla har samma värde, innebär för en socialdemokrat att vi måste utforma en politik där ingen lämnas utanför. Skillnaden oss emellan är avgrunds djup och ideologisk. Den som kommer efter mig kommer att fortsätta en politik byggd på att vi tror att om alla är med, om alla människor känner sig sedda och respekterade, är det också bra för svensk konkurrenskraft och för svensk utveckling. Välfärdssamhället är kanske mer modernt nu än vad det nå-

gonsin har varit. Det är mer modernt i en globaliserad tid. Över detta är jag stolt. Det manar min efterföljare till nya arbetsuppgifter.
(Applåder)

Prot. 2006/07:49
17 januari

Partiledardebatt

Anf. 19 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Det är intressant att lyssna på Göran Persson – som alltid. Det är lite svårt med höger och vänster.

Om det är vänster att ha hög arbetslöshet och högt utanförskap, en miljon står utanför, om det är vänster att öka löneklyftorna mellan män och kvinnor, om det är vänster att ha höga skatter på dem som har låga inkomster, om det är vänster att barnen går i skolan utan att få tillräckliga kunskaper, om det är vänster att ha långa vårdköer, om det är vänster att öka de regionala klyftorna, då är jag jätteglad över att slippa vara vänster.
(Applåder)

Jag är mycket stolt över att ha förnyat Centerpartiet och att få ingå i en alliansregering som faktiskt ser människors utanförskap och försöker göra något åt det. Det är det som gör mig beklämd. Jag hade en bild av arbetarrörelsen och socialdemokratin där arbete hade en mening, inte bara utifrån att man fick en lön utan att man också bidrog till samhället. Då säger Göran Persson att han är stolt. Kan han känna sig så himla stolt över att lämna efter sig hela detta utanförskap och alla dessa klyftor?

Det är intressant att se hur oppositionen agerar. Göran Persson avgick direkt efter valet. I dag finns ingen samlad opposition i svensk riksdag. Vad är ditt bidrag, Göran Persson, under dessa månader för att samla denna opposition? Man ser i en del av era budgetförslag den spretighet som finns mellan Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Men finns det någon samlad opposition mot den alliansregering som ni är så irriterade över? Det skulle jag vilja veta.

Anf. 20 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Den politik vi har utformat de senaste tolv åren med hjälp av Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet är en fortsatt god grund för opposition mot den nya borgerliga regeringen. Jag säger det utan att vara på något sätt sarkastisk eller spydig. Jag bara konstaterar att Centerpartiet nog kommer att träffas av kritik av det slaget som kan hämtas från egna uttalanden i denna kammare för inte så länge sedan.

Ta till exempel synen på kollektivavtal. Vi hade en gång i tiden en löne minister som var centerpartist och fast försvarare av kollektivavtalen. Vi har nu en näringsminister som är centerpartistisk ledare. Hon svävar på målet. Hon försvarar inte kollektivavtalen. Hon kan inte uttala sig om hon tycker att det är bra om Sverige förlorar eller vinner i EU:s domstol som nu prövar Vaxholmsfallet, som ju handlar om kollektivavtal. Vi har sett henne i tv de senaste dagarna där hon har vägrat att svara på frågan om hon tycker att det är bra om Sverige vinner eller förlorar.

Jag tycker att Maud Olofsson kan ta chansen här i talarstolen att utveckla sin syn. Är det bra om Sverige vinner eller förlorar i EU:s domstol? Är det bra om vi får lettiska löner i Sverige, Maud Olofsson? Jag trodde att vi utvidgade EU inte för att få lettiska löner i Sverige utan för att få svenska löner i Lettland. Det var målsättningen. Om svenska folket, alla de som arbetar och sliter, ska få höra att det är det som är resultatet av EU-medlemskapet fruktar jag en mycket kraftfull reaktion.

Vaktsläendet om kollektivavtalen är också ett sätt att skydda de mest utsatta på arbetsmarknaden. Kalla det för vad du vill, Maud Olofsson, men för mig är det socialdemokratisk politik, en hörnsten, en grundsten. Utveckla dina synpunkter, Maud Olofsson. Är det bra om Sverige förlorar eller vinner? Det är lätt att svara ja eller nej på den frågan.

Anf. 21 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag förstår att Göran Persson vill byta ämne. Men min fråga till Göran Persson gällde inte kollektivavtalen. Jag har försvarat kollektivavtalen, och jag tycker att det är bra att vi får jobb i Sverige.

Det som är viktigt för mig att veta är om det finns en samlad opposition. Ni sade att ni hade ett så bra samarbete mellan Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Går jag tillbaka och tittar på er budgetmotion, bland annat om klimatfrågan, framgår det att Socialdemokraterna säger nej till skatteväxlingen, som ni var överens om, Vänsterpartiet säger ja bara till skattehöjningarna och Miljöpartiet har kvar skatteväxlingen. Det är exempel på där ni inte alls blir en opposition i den så viktiga klimatfrågan, som Göran Persson har lyft fram här.

Sedan har vi frågan om utanförskapet och klyftorna. Men det är Göran Persson själv som har skapat dessa klyftor. Det är din regering som har gjort att låginkomsttagarna inte kan leva på sin lön. Det är med din regering som utanförskapet har ökat, det har blivit längre köer i vården och barnen inte får kunskap i skolan. Det var det som jag ville ha besked om.

Finns det en samlad opposition? Är du stolt över det resultat du lämnar efter dig? Jag är stolt över att ingå i en regering där jag angriper de verkliga samhällsproblemen människor lever med och känner av varje dag.

(Applåder)

Anf. 22 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Jag kommer tillbaka till Maud Olofsson med den mycket enkla frågan om hon vill att Sverige ska vinna eller förlora. Den ska hon inte slippa.

Det är så typiskt av Maud Olofsson att säga att jag flyttar fokus i debatten. Det är kanske för att Maud Olofsson inte förstår hur grundläggande hela striden om Vaxholm är. Hjälps de mest utsatta i Sverige, Maud Olofsson, av att vi får lettiska löner? Är det så? Är det så hon bekämpar klyftorna? Hjälps de mest utsatta i Sverige av att man fördärvar förtidspensionärernas ålderspensioner? Hjälps de mest utsatta i vårt land, de arbetslösa, av att de blir fattigare? Hjälps de mest utsatta i vårt land, de sjuka, av att de får en försämrad ekonomisk trygghet? Vem blir frisk av att bli fattig, Maud Olofsson? Vem får ett jobb av att tappa sin ekonomiska trygghet? Vem tror på framtiden som förtidspensionär, om jag vet att jag nu också ska drabbas av en dålig ålderspension efter att ha slitit ut hela min kropp? Det är det det handlar om.

Din svada är känd. Frågorna står kvar. Använd en del av din oratoriska förmåga till att åtminstone försöka svara på frågorna.

(Applåder)

Anf. 23 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Herr talman! En vanlig recension av Göran Perssons ledarskap är att det har varit förvaltande snarare än förnyande. Och om man tänker efter vilka reformer man egentligen förknippar Göran Persson med hittar man väl inte så många exempel.

Jag drar nu en slöja över det som Göran Persson gjorde som skolminister. Då var han ju en intensiv reformatör, men det tycker väl de flesta inte var särskilt lyckat.

En mycket stor sak som har hänt under de år som Göran Persson har varit statsminister är pensionsreformen. Den hyllas i internationella tidskrifter. När OECD skriver om Sverige lyfts den fram tillsammans med Riksbankens oberoende och det nya budgetsystemet som något som långsiktigt verkligen kan vara bra för Sverige.

När nu Göran Perssons efterträdare håller på att positionera sig har det sagts en del om pensionsuppgörelsen som jag tycker är ganska bekymmersamt. Skulle inte det här vara ett bra tillfälle för Göran Persson att vara lite statsmannamässig och mana sitt parti att verkligen hålla fast vid pensionsöverenskommelsen? Den är bra för svenska löntagare, den är bra för svenska pensionärer och den är bra för det svenska folkhushållet.

När ni skulle reformera förtidspensionerna valde ni att göra upp med era stödpartier, som var emot pensionsreformen. Det har lett till att vi har ansett att vi kan göra förändringar när det gäller förtidspensionen. Men det där kan vi resonera vidare om.

Kan vi vara överens om att en utgångspunkt för oss alla i de fem partier som gjorde denna stora, viktiga och avgörande reform ska vara att pensionsreformen ska ligga fast? Är det beskedet från Socialdemokraternas ledare i dag?

Anf. 24 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Vi har gjort denna uppgörelse, och vi vill stå fast vid den. Men vi accepterar inte det brott mot uppgörelsen som ingreppen i förtidspensionerna nu representerar.

Bara för att undanröja det Lars Leijonborg nu sade om hur det förra beslutet togs, var det en proposition som lades till riksdagen, som skulle läggas enligt överenskommelsen i pensionsreformen, som skulle läggas när vi visste hur sjuk- och aktivitetsersättningen såg ut. Vi lade den. Vi gjorde reduceringen för den allmänna pensionsavgiften, precis som var överenskommet. Ni röstade för detta i riksdagen.

Det kan jag säga, Lars Leijonborg, att vi kommer inte att rösta för er attack på förtidspensionärerna. Vi kommer inte att rösta för detta orimligt orättvisa att en ung funktionshindrad människa som exempelvis har råkat ut för en bilolycka har att se fram emot att hon ska ha 1 500 kr lägre ålderspension än vad pensionsreformen faktiskt sade att hon skulle ha. Det är därför vi är så upprörda.

När det här summeras råkar det vara samma summa som du tycker att du har råd att reducera förmögenhetsskatten med. Det är möjligt att ni inte har resonerat så – jag ska inte säga att ni har gjort det – men det råkar vara samma summa. Om man har råd att ta bort förmögenhetsskatten i dessa tider, när det går så oerhört bra för dem som har gott om pengar, varför ska man då inte ha råd att ge en ung människa som har

drabbats av en bilolycka och fått ett livslångt funktionshinder en ålderspension som är något så när dräglig?

Det är där det ligger. Det är den kritiken vi riktar. Det är det som är brottet mot pensionsöverenskommelsen. Vi står för den. Det är ni som bryter den, och därför kritiserar vi er. Det måste du förstå.
(Applåder)

Anf. 25 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Herr talman! Det där håller inte. Den som är arbetslös under lång tid får i ert system sin ålderspension reducerad. Den som är sjukskriven under lång tid får i ert system sin ålderspension reducerad. Sedan var det en diskussion om hur man ska se på förtidspensionärer, och där har vi nu kommit till något olika uppfattning.

Göran Persson började här i dag med att säga: Jag älskar debatter för då får man vara retorisk. Och sedan var han mycket grovt retorisk.

Det är viktigt att vi också mitt i retoriken ser till det som förenar, ser till det långsiktiga, ser till det som är bra för vårt land. Vi har nu kommit till något olika slutsatser på just denna punkt, men låt inte det fördärva detta stora viktiga som vi mitt i krutröken ändå förhandlade oss fram till och som var bra för Sverige – ett pensionssystem som är hållbart över tiden, över regimskiften, över ekonomiska skiften. Detta ska vi slå vakt om.

Det är oerhört allvarligt om socialdemokratin därför att man nu är inne i en ledardiskussion ska svikta på den punkten.
(Applåder)

Anf. 26 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Det du säger håller inte ihop, Lars Leijonborg. Jag tror att du hör det själv.

Vi har inga som helst svårigheter att ställa upp för pensionssystemet. Vi har träffat ett avtal om det. Men vi blir upprörda när ni kliver av och gör det med udden riktad mot dem som är sämst ställda. Jag förstår det inte.

Dessutom visar det sig vara så att ni inte har brist på pengar. Det vet vi alla. Sveriges finanser är skötta på ett sådant sätt att det finns utrymme. Men likafullt ska ni använda de 1,7 miljarderna i besparing för att halvera förmögenhetsskatten. Så kan man beskriva det.

Du måste förstå att det här inte bara sticker i ögonen. Det gör att vi blir upprörda. Det gör att människor börjar ifrågasätta: Ska ni stå för den här pensionsuppgörelsen? Vad blir nästa avsteg som folkpartisterna kommer att tvingas gå med på i de interna borgerliga överläggningarna?

Vi gjorde det här, inte minst med Bo Könberg. Det är inte utan att man saknar den typen av fasthet som han stod för. Nu får han utöva den som landshövding i det vackraste landskap som finns, så jag gläds med honom.

Men, Lars Leijonborg, detta är icke grov retorik. Detta är elementär politik. Att denna elementära politik sedan kläs på ett sådant sätt att du uppfattar den som retorik har jag ingenting emot, därför att utan retorik får vi aldrig något genomslag i politiken. Det kan vara ett tips också till Lars Leijonborg.

(Applåder)

Anf. 27 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Det var bättre förr. Så var det när det gällde Göran Perssons anförande. Det var bättre när det gällde talarstolar, och det var bättre när det gällde den politik som svenska folket valde bort, för en socialdemokrati som inte riktigt såg de problem som människor lever med i sin vardag. Man valde bort den politiken till förmån för allianspartierna, som hade lösningar på de problem som människor står inför.

Göran Persson förde med Fredrik Reinfeldt en diskussion om vården, och här spreds en rad felaktiga uppgifter från Göran Perssons sida, osanna uppgifter.

Vård ska ges efter behov i Sverige. Vården ska vara gemensamt finansierad i Sverige. Landstingen ska bestämma hur den organiseras. Det är viktiga grundpelare. Det är inte plånbokens tjocklek som ska avgöra hur vården ska fördelas. Så blev det i Socialdemokraternas Sverige, där sjukvårdsförsäkringar ökade dramatiskt eftersom människor inte litade på den vård som Socialdemokraterna tillhandahöll. Där vårdköerna blev långa valde människor att betala vården en gång till. Ni svek.

Det engagemang som Göran Persson visar i dag när det gäller vården tror jag många saknade under den tid då ni hade regeringsmakten. Varför gav ni inte de svaren på frågorna då? Varför såg ni inte till att tillgängligheten ökade? Varför förbättrade ni inte möjligheten till boende för äldre, till värdighet inom äldreomsorgen? Hur kunde ni glömma dem?

Det var det som gjorde att människor valde bort er, för man ville se någonting annat, några som inte ryggat för att använda andra aktörer, några som ser att vård kan ges inte bara av det offentliga men vård betalas gemensamt.

Anf. 28 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Att tala fritt är ibland en gåva att kunna göra. Att lyssna till den som talar fritt är också att ofta få höra sanningen. Vad Göran Hägglund talar om är att det han nu förbereder syftar till att släppa in privata aktörer i vården, inte bara på det sätt som det har varit. Vi har det redan, under socialdemokratisk regim: en vårdcentral på entreprenad, kanske en enhet på ett sjukhus. Men stopplagen, som du vill ta bort, syftar till att hela sjukhus kan läggas ut på entreprenad. Därmed förlorar man kontrollen, makten och den demokratiska insynen från medborgarna över det som är så viktigt för allas vår välfärd. Och sedan kompletterar man detta, Göran Hägglund, med försäkringar som har rasat i försäljning sedan stopplagen kom och som också har hållits emot av att vårdgarantin fungerar och fungerar allt bättre. Sedan kombinerar du det här med dina privata sjukförsäkringar. Då får du två köare. Då blandar du finansieringen. Då blir det en möjlighet för dem som driver vården att välja inte efter behovet utan efter den som har betalat. Det är inte så svårt att begripa att den som tecknar en privat vårdförsäkring och gör det i ett sjukhus som har landstingsfinansiering och dessutom försäkringskunder mycket väl kan komma att betala sig före, mycket väl kan komma att vara den som får vård, inte den som har behovet. Penningens kraft i de här sammanhangen ska vi inte vara naiva omkring. Den är oerhört stark.

Vinstintresset hör inte hemma i denna del av vården. Människovärdet, Göran Hägglund, är större än penningvärdet. Det är viktigt. Och vissa saker tar vi bort från marknadens krafter. Dit tillhör att bedöma

behovet av vård. Vad du kommer att öppna för, stick i stäv med vad moderatledaren sade i valrörelsen, är en privatisering av våra sjukhus. Den har redan börjat i Stockholm, och det blir kd:s stora bidrag till politiken. Jag tycker att det är trist.

Anf. 29 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Retorik är bra, men det är nog så att sanningen är bättre. Här glider Göran Persson mycket medvetet på orden och försöker skapa en annan bild än den sanna bilden av verkligheten.

Under er tid vid regeringsmakten ökade vårdköerna. Många människor sökte sig till sjukvårdsförsäkringar. Man var alltså beredd att betala en gång till för vård som det offentliga inte levererade. Detta finns det statistik på, Göran Persson. Det är oerhört enkelt att beslå dig med att vara fel ute i det här sammanhanget.

Vårt förslag innebär att vård fördelas efter behov, att vården finansieras gemensamt. Men vi tror att fler än bara de som har sjukhusrockar där det står landstinget kan leverera bra vård till människor. Vi sätter människan i centrum. Vi har inte blivit systemets fångar – det kan bli fel; det är möjligen en ordlek där – som ni är när det gäller att sätta systemet framför människan.

Se människan! Låt människan välja! Vi finansierar gemensamt. Vården fördelas efter behov. Det, Göran Persson, borde ni också kunna inse. (Applåder)

Anf. 30 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Om det nu är så att Göran Hägglund tror att det är det här han står för, varför ska han då avskaffa stopplagen, som just sätter stopp för den här blandningen av finansieringen med försäkringstagare och landstingsfinansiering? Varför ska den avskaffas om det inte är några problem?

Det är på det viset, Göran Hägglund, att vårdgarantin har fungerat. Det har blivit en 30-procentig reduktion av dem som väntar på en behandling som är mer än tre månader bort. Och de allra flesta som står och väntar på en behandling får behandlingen inom tre månader. Tre av fyra får det. Vårdgarantin fungerar. Så det är inte motivet, utan motivet är någonting annat.

Ni har en ideologisk mission. Det är det som det handlar om. Ni tror ju på att de privata initiativen är bättre. Och de är bättre på många områden när det gäller servicesektorn, men de kommer aldrig någonsin att vara tillfyllest i de delar av den gemensamma sektorn där det är behovet av omsorg och vård som ska bedömas. När du släpper in blandningen med privat finansiering riskerar du att hamna i det läget att den som har bäst med pengar går först.

Låt dem som har de ekonomiska resurserna bygga sina sjukhus, inte ta över landstingens. De är våra egna gemensamma ägodelar, och dem slår vi socialdemokrater vakt om. (Applåder)

Anf. 31 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Borgerliga regeringar är olyckliga för Sverige. Varje gång ett borgerligt parti har haft inflytande över regeringspolitiken har

orättvisorna ökat. Och borgerliga regeringar har inte bara varit olyckliga när det gäller den politik som de har fört utan också när det gäller den påverkan som de har haft på socialdemokratien.

Det var nämligen så att efter den borgerliga regeringsperioden 91–94 anpassade sig socialdemokratien och accepterade flera av de felaktiga beslut som jag menar att den borgerliga regeringen då stod för. Det gäller till exempel avregleringar av statlig verksamhet och utförsäljningar och privatiseringar av gemensamt ägd egendom. Därför är jag orolig inte bara för den politik som den här regeringen står för utan också för hur socialdemokratien förmår att skapa ett oppositionsalternativ som inte bara handlar om att man vill återkomma i regeringsställning för att förvalta och för att förhindra ytterligare försämringar utan att man också har en vision. Det handlar om en vision om att bryta kvinnors underordning i samhället. Det handlar om en feministisk politik som på allvar ifrågasätter och bekämpar de maktstrukturer som överordnar män. Det är en politik som attackerar den skeva fördelningen av makt och förmögenheter i samhället. Det är en politik som inte bara accepterar kapitalismens inneboende logik om att de som äger också ska vara de som bestämmer. Det är en politik som tar klimathotet och miljöpolitiken på allvar. Och man måste inse att vi inte kan bygga en sådan politik på marknadskrafternas välvilja utan enbart på att politiken tar ansvar och demokratin visar sitt försteg. Det är den oppositionspolitik som vi tillsammans måste forma för att nästa val inte bara ska leda till en valvinst i formell bemärkelse utan också till reella förändringar för människor i vårt samhälle.

Anf. 32 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Det finns mycket av det som Lars Ohly står för som jag också delar vad gäller uppfattningar. Sedan skiljer vi oss åt i den delen där jag tror att ett fritt näringsliv och marknadskrafter är helt avgörande och nödvändiga för att skapa den dynamik och den utveckling i ekonomin som behövs för att ha tillväxt.

Det är ingen tvekan om att vi har fört en politik som har syftat till att ge Sverige en god ekonomisk tillväxt, och vi har haft det nu i tio års tid. Vi har haft en bättre ekonomisk utveckling under tio år än vad vi har haft sedan 60-talet. Det har gett reallöneökningar till våra löntagare på en nivå som stadigt har legat över det som vi har kunnat prestera tidigare.

Sedan är det vissa delar där jag tycker att man ska ta bort marknadens krafter och där det krävs andra fördelningsprinciper än penningen. Och då har vi hela den här sektorn som vi kallar för den gemensamma sektorn. Vård, omsorg, skola bör ju ges efter människors behov och rättigheter, inte efter deras förmåga att betala. Där har vi ofta funnit varandra och kunnat föra en klok politik tillsammans. Men i den första delen har vi inte sällan stått mot varandra.

Nu kan jag ju trösta mig med att vi har haft svensk fackföreningsrörelse på vår sida. De som har stått i första ledet på arbetsplatser har förstått vikten av rationalisering, utveckling, vikten av konkurrenskraft, vikten av förnyelse. Så har det sett ut. Den motsättningen kanske består, men när det gäller att på ett klokt sätt hävda och utveckla fördelningen av den gemensamma sektorns resurser har vi ofta funnit varandra. För det samarbetet, Lars Ohly, vill jag säga ett varmt tack. Jag vill också gratu-

lera dig på 50-årsdagen, så här lite i efterhand. Det är kul att se att också du har nått denna livets middagshöjd. Jag önskar dig allt gott framöver.

Anf. 33 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Han är skicklig, Göran Persson. Med det slutet kan man ju inte bli alltför elak i en replik. Och jag tänkte faktiskt inte heller vara det från början därför att det här är med största sannolikhet sista gången som jag tar en replik på dig i någon partiledardebatt. Det är alltså din sista debatt som partiledare.

Det är få, ska jag säga, som jag har varit så arg på i svensk politik som Göran Persson. Det är också få som jag har varit så oense med när det gäller till exempel utrikespolitiska frågor, Mellanöstern, Irak, Afghanistan, synen på EMU och ett svenskt EMU-medlemskap, asylpolitiken och avregleringar och privatiseringar. Men det är också få som jag har respekterat så mycket. Göran Persson är en mycket skicklig politiker och dessutom en trevlig prick.

När vi hade våra frukostmöten i samarbetet och det plötsligt blev så att Göran Perssons ögon lyste väsentligt mycket mer när han började prata om virkespriset utan bark än när han pratade om budgetpolitik och välfärd förstod vi väl att det började luta åt att du skulle avgå. Hoppas att din tid utan att vara partiledare och statsminister blir minst lika bra som din tid som partiledare och statsminister!

(Applåder)

Anf. 34 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Inte utan bark, fast under bark, m³sk fub.

Jo, det är nog sant, Lars. Vi kommer på din mottagning i dag. Jag hoppas att många kommer dit och gratulerar.

Jag minns förra gången när en vänsterledare firade 50 år och hade mottagning. Det skedde i Kungsträdgården i ett galleri, om jag inte minner mig, med väldigt många av Sveriges absolut mest kända personer från vimlet närvarande, och efterföljande fest på den så kallade Spy Bar. Nu är vi i Riksdagshuset.

Tiderna förändras. I det valet fick Vänsterpartiet 12 %. Nu fick ni drygt 5. Man undrar ibland hur politik fungerar, och vad det är som är rättvist och orättvist här i världen. Jag tyckte om den förra vänsterledaren också. Det var en utmärkt och mycket framträdande person. Och jag har tyckt om samarbetet med dig, Lars. Om nu inte alla dina hårdföra partivänner misstycer ska jag säga att få personer är mer kompromissviliga och vänliga än Lars Ohly, när man väl kommer till kritan. Tack ska du ha!

(Applåder)

Anf. 35 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Göran! Vi vill tacka dig för att du har gjort ett jobb som vi tycker på många sätt har varit viktigt och meningsfullt. Du har nog sått en hel del frön. Du har sått frön när det gäller att öppna upp socialdemokratin kanske för nya samarbetsformer framöver med andra partier. Det allra viktigaste, tycker jag, är att du har sått frön inom Socialdemokraterna när det gäller tankar kring ett ekologiskt hållbart samhälle.

Om man jämför exempelvis med ett systerparti på andra sidan Östersjön, i Finland, kan man inte alls se det miljöintresse inom socialdemokraterna där som har funnits under dina år som statsminister och partiledare här i Sverige. Jag har upplevt att dina ögon nog har glittrat lite extra mycket när du har pratat om miljöfrågor. Tyvärr, får man väl säga, har du varit en av ganska få personer inom socialdemokratin som har stått för det genuina intresset och engagemanget när det gäller de här oerhört viktiga framtidsfrågorna.

Jag får ofta frågan, både från vänner och journalister: Hur är Göran Persson egentligen? Jag har fått göra framför allt journalisterna besvikna med att svara att han aldrig har varit dryg, otrevlig eller på något sätt ohövlig mot mig eller försökt trycka ned mig i stövlarna.

Jag tycker att du har varit en mycket trevlig samarbetspartner. Jag hoppas att du får möjlighet nu att så lite andra typer av frön och att de här stövlarna kan vara dig till lite nytta när du ska klafsas runt i den sörm-ländska myllan som förhoppningsvis inte kommer att översvämmas alltför ofta framöver.

(Applåder)

Anf. 36 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Just det: Varför har jag varit intresserad av miljön? Delvis är det den moraliska dimensionen. Det finns få saker som bär längre i konsekvenser än om vi missköter det gemensamma ansvaret för miljön. Politik när den är som bäst siktar på vad som händer i nästa generation och generationen därefter, på långsiktigheten. Det är också det svåraste i politiken, för man får sällan betalt för det i opinion eller i val. Desto viktigare är det då att vi som är ledande opinionsbildare orkar hålla ut och hålla fast.

Jag är naturligtvis inte nöjd med de år jag har som stats- och finansminister i miljöhänseende. Men jag är stolt över vad vi har uträttat på många områden. Det arbetet kan fortsättas, göras färdigt och göras bättre.

Jag har också sett på det inte utifrån den moraliska utgångspunkten utan utifrån att här ligger nya möjligheter till produktion. För mig som socialdemokrat är ju jobb och ekonomisk tillväxt viktigt. Jag tror inte att det finns en motsättning mellan ekonomisk tillväxt och krav på starka miljöhänsyn. Jag har hela tiden trott precis tvärtom. Jag formulerade redan som skolminister inför läroplansöversynen en mening som var av följande slag: Jag tror att nästa stora språng i den ekonomiska tillväxten kommer vi att ta just för att vi tvingas göra den ekologiskt uthållig. Det blir drivkraft, ny forskning, ny teknik, nya transportmetoder, ny energiförsörjning, ny kunskap, nytt sätt att hantera råvaror. Det är nytt, och det som är nytt driver tillväxt. Det som är nytt driver investeringar. Det som driver investeringar driver i regel också sysselsättning. Så hänger det ihop.

Att som klassisk socialdemokrat kunna se denna nya stora samhällsbyggaruppgift och samtidigt inse att det inte finns något viktigare för nästa generation har burit mig, liksom glädjen att se alla vackra blommor blomma och glädjen att höra alla de fantastiska fåglarna kvittra.

(Applåder)

Anf. 37 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Vid ett av de frukostmöten vi hade fick vi från Miljöpartiet order från Göran Persson att vi måste se till att de gamla ängs- och hagmarkerna bevaras bättre. Jag vet inte riktigt varför just vi skulle få det uppdraget. Det kanske fanns andra som satt på maktpositioner när det gäller detta. Men vi gjorde naturligtvis vårt bästa.

Jag är glad att jag har gett dig tillfälle att hålla detta inspirerade anförande om hur viktigt det är även för socialdemokrater att se poängerna med att satsa på en stark miljöpolitik och en ekologiskt hållbar utveckling. För jag är inte fullständigt övertygad om att det kommer att ske automatiskt när Göran Persson försvinner och en ny person tar över. Jag hoppas i alla fall att Göran Persson kommer att fortsätta att delta i diskussionerna och vara en påtryckare, kanske också våga vara en nagel i ögat på ett framtida socialdemokratiskt parti i den mån man inte är beredd att axla det ansvaret.

Anf. 38 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Tack, Maria! När jag bad dig och Peter att bevaka hagmarken kände jag väl ett jäv som kanske skulle ha fått dagens utrikesminister att avundas känsligheten, vad vet jag. Det var inte lämpligt att jag drev de frågorna. Så jag bad dig och Peter, kommer jag ihåg, och det gjorde ni duktigt.

Peter Eriksson vill jag också rikta ett tack till. Det är en underfundig politiker med en stark känsla för stundens möjligheter. Det är en person som jag också har satt värde på att samtala, diskutera och träffa överenskommelser med. Det är en riktigt erfaren politiker med åren, inte minst med kommunal bakgrund dessutom.

Miljöpartiet är ett parti som bär en särskild uppgift nära intill sig. Den uppgiften tror jag alla partier kommer att vilja axla och bära. I den utsträckning de lyckas med detta kommer Miljöpartiet att engagera sig i andra frågor. Välkomna i kretsen av vanliga partier!

(Applåder)

Anf. 39 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Om jag inte var övertygad förut har åtminstone mina hundra dagar som näringsminister gjort det uppenbart för mig att Sveriges stora möjlighet ligger i att förena jobb, miljö och en hållbar energiomställning. Klimatförändringarna är mycket påtagliga. Jag har för första gången någonsin fått fira nyår utan snö, och jag bor 300 kilometer söder om polcirkeln.

Klimatutmaning är ingenting som går att enbart lagstifta bort. Det är ett område där både politik, forskning och industri måste jobba tillsammans med en blandning av lagstiftning och morötter. Vi behöver, som jag många gånger sagt förut, en grön industripolitik som åstadkommer det.

Efter en vecka i USA, det land som kanske mest av alla har motarbetat Kyotoavtalet, är två saker uppenbara. Sverige ligger långt fram i en omställning, med forskning och med industriutveckling. Det är också mycket intressant att notera att många politiker, oavsett färg och nivå, inser behovet av att jobba med klimatfrågan.

Grovt sett kan man dela in utsläppen i tre olika delar. Det är transporter, uppvärmningen och industrin som står för de tre delarna av utsläppen. På bilmässan i Detroit kunde man se att utvecklingen går åt två olika håll, att det finns två parallella spår inom transportsektorn. Å ena sidan fanns stora *trucks* med kraftiga motorer som de manliga journalisterna flockades runt. Å andra sidan fanns miljöbilarna, elhybriderna, etanolbilarna, bioenergilarna och de nya bensinsnåla motorerna.

Jag tror att det är viktigt att vi politiker inte bestämmer vilka bränslen som ska utvecklas, utan att vi använder forskning och utveckling till att just utveckla många olika metoder. Men vi ska se till att stimulera utvecklingen.

Vi ska som politiker sätta upp långsiktiga och ambitiösa mål, precis som vi har gjort. Men vi måste också se till att vi skapar möjligheter för de företag som vill utveckla miljövänliga produkter att få en marknad. Därför är det viktigt att EU skapar ett gemensamt regelverk på det här området så att Volvo och Saab får det enkelt att sälja sina miljövänliga bilar. Därför är det viktigt att Sverige och USA samarbetar om regelverk så att det är lättare för Volvo Trucks att exportera sina hybridfordon både till Europa och till USA.

Jag är mycket glad över att alliansregeringen har en hög ambition när det gäller miljöfrågorna. Vi vill sänka koldioxidutsläppen med 30 %, och alltfler länder följer den målsättningen. Vi behöver fortsätta med den gemensamma politiken som, precis som statsministern sade, kommer att ge den stora effekten på klimatfrågorna.

Det är ett faktum att den nya svenska regeringen vill ha en aktiv och mer konstruktiv roll i EU-samarbetet. Ett gott exempel på det är de förhandlingar som har skett när det gäller minskade fiskekvoter i Östersjön och i Kattegatt. Vi har lyckats med att minska fiskekvoterna med 10 %. Vi är på väg att få fram ett regelverk där vi nu med kraft bevakar och kontrollerar att reglerna följs. Det är första gången på mycket länge som vi äntligen har nått resultat med att minska fiskekvoterna.

Det är inte genom att sitta uppe på läktaren som vi förändrar EU, utan det är genom att vara med i förhandlingarna. Den här regeringen är otroligt stolt över att äntligen ha lyckats minska fiskekvoterna.

Miljön kommer också att ge de gröna näringarna runt om i landet, inte minst på landsbygden, stora möjligheter. Av allt det som vi forskar om och jobbar med kommer svenska småföretagare, svenska jordbrukare, att kunna vara med och producera bränsle och energi för framtiden.

Regeringens förändring av gårdsstödet gör det möjligt för jordbrukarna att få en bättre ekonomi så att de kan byta produktion och se till att bli aktiva bränsleproducenter.

Regeringen har haft makten i hundra dagar. Vi har prioriterat jobb, miljö och tillväxt i hela Sverige. Vi kan redan se resultaten. Britta, Jan och alla andra löntagare i Sverige kommer att märka skillnad när de sprättar upp sitt lönekuvert den 25 januari. En heltidsarbetande undersköterska med en lön på 18 600 kr får drygt 600 kr netto mer att röra sig med. Det motsvarar en löneökning på 3,7 %. Vad säger Kommunal om det?

Jag tror att det är väldigt viktigt för landets kvinnor, som ofta jobbar i den offentliga sektorn, att de äntligen kan få mer pengar kvar i plånboken.

Det fina med den här politiken är att den inte leder till höjda priser utan till större utrymme för företag och enskilda att investera och växa. Det ger flera arbetstillfällen.

Konjunkturinstitutet har analyserat effekterna av vår politik. Sysselsättningen kommer att öka med 1 ½ % på bara några år, och då har man inte räknat in det omfattande företagsprogram som vi i regeringen har lagt fram.

När vi får fart på jobben får anställda mer pengar att röra sig med. Vi kan förnya välfärden, och vi kan få en välfärd som passar flera.

Miljödriven tillväxt skapas av företag och människor. Vi ska se till att vi har världens bästa företagsvillkor. Nyföretagandet i Sverige är lågt i en internationell jämförelse, inte minst när det gäller kvinnor. Sverige har väldigt många soloföretagare som inte vågar anställa och som inte vågar växa.

Vi lägger fram ett tungt förslag när det gäller satsningar på företagande. Vi avskaffar medfinansieringen i sjukförsäkringen, någonting som småföretagarna efterfrågat under lång tid. Vi har ett jobbskatteavdrag för dem med näringsinkomster, småföretagare som äntligen kan få mer pengar kvar att investera för. Vi reformerar 3:12-reglerna. Vi gör det lättare att anställa unga genom lägre sociala avgifter och angriper på det sättet den höga ungdomsarbetslöshet som finns i Sverige i dag. Vi gör det billigare att anställa dem som fyllt 65 år. Vi sänker arbetsgivaravgiften för dem som har varit länge i utanförskap – sjukskrivna, arbetslösa, invandrare och många unga som nu äntligen genom nystartsjobben kan få komma tillbaka till arbetsmarknaden.

Vi lyfter fram tjänstesektorn och hoppas att vi 2008 kan få en tjänsteföretagsutveckling värd namnet. Vi inför skattereduktion för hushållsnära tjänster. Vi avvecklar förmögenhetsskatten under mandatperioden så att investeringarna hamnar här hemma och så att det finns riskkapitalister och inte bara sådana som spekulerar som investerar i svenska företag. Vi vill förbättra trygghetssystemet också för landets småföretagare, kvinnor som föder barn och kvinnor som efterfrågar likvärdiga villkor vare sig man är löntagare eller företagare. Vi tar ledningen i att minska regelkrånglet – 25 % mindre regler och tyngd på småföretagen fram till 2010. Alla departement och myndigheter är i full färd med att åstadkomma det. Vi inbjuder också hela Sverige och alla Sveriges företagare att vara med och ställa om när det gäller energi och miljö.

Vi lägger också fram ett kraftfullt paket för att öka kvinnors företagande. Andelen kvinnliga företagare är mycket lägre än i övriga Europa. Vi ligger på 23:e plats. 100 miljoner kronor satsas nu på kvinnors företagande i ett omfattande program. Den offentliga sektorn är naturligtvis en stor potential då väldigt många kvinnor arbetar där. Nu öppnar vi dörrarna i de gamla monopolen. Kvinnor med nya affärsidéer kommer att kunna våga starta nya företag inom äldreomsorgen, skolan och sjukvården.

Vi tänker släppa fram nya idéer inom välfärdsområdet för att skapa mångfald och tillgänglighet. Vi underlättar vardagen för många familjer, inte minst kvinnor, när vi inför avdrag för hushållsnära tjänster. Jag tror

att det är dags att inse att kvinnor i dag arbetar i samma utsträckning som män. Om det ska vara möjligt behövs också en helt annan tjänstesektor; annars kommer vi att få flera kvinnor som inte orkar. Hushållsnära tjänster är naturligtvis inte hela svaret, men det är en viktig del för att öppna den privata tjänstesektorn.

Det är också en glädjande trend att flera ungdomar är intresserade av att starta företag. Vi vill att våra skolbarn och skolungdomar ska lära sig företagande precis på samma sätt som de lär sig att bli löntagare. Därför stöder vi kraftfullt insatserna när det gäller ung företagsamhet och andra delar.

Alla de här åtgärderna leder naturligtvis till ett bättre Sverige – att flera kan få jobb, att vi får pengar till välfärden och att vi får ett hållbart samhälle. Det är det vi i alliansen har gått till val på. Det är det vi har fått väljarnas förtroende för att göra. Och vi gör det inte för oss själva; vi gör det för våra barns och våra barnbarns skull.

(Applåder)

I detta anförande instämde Maria Kornevik Jakobsson (c).

Anf. 40 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Det var en imponerande katalog Maud Olofsson räknade upp av åtgärder som man *ska* vidta. Vi får väl se vad det blir av det där. Det man redan har gjort från Centerns sida är ju att kraftigt höja arbetsgivaravgifterna för de minsta företagen. Ambitionen är den motsatta, säger man, men det man har orkat med är en kraftig höjning. För den som har två tre anställda betyder det 25 000–35 000 kr i arbetsgivaravgifter som ska betalas – inte sällan landsbygdsföretag och inte sällan jordbruk, Maud Olofsson. Nu tror jag visserligen på dina ambitioner, men det är lite som att börja en vit vecka med en sup. Det är så ni har gjort. Ni har höjt avgifterna, inte sänkt dem.

Det viktigaste vi har framför oss i år på det ekonomisk-politiska området är faktiskt avtalsrörelsen. Den förs mot bakgrund av att de fackliga organisationerna har varit lovade att ni inte ska röra arbetsrätten. Jag förstår om de börjar känna oro, särskilt som Maud Olofsson inte har förmågan att tydligt uttala ett ja eller ett nej som svar på frågan: Är det bra om Sverige förlorar i EU-domstolen i Vaxholmålet? Ja eller nej. Det som sägs i den här talarstolen, Maud Olofsson, lyssnar man på också ute i Europa. Tänk till nu och svara! Kryp inte undan bakom en ny ordridå. Ett enkelt ja eller ett rent nej, varsågod!

Anf. 41 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tror att svenska folket tror mer på alliansregeringen än på Göran Persson när det gäller företagsklimat. Alla de åtgärder som vi räknade upp är åtgärder som företagarna själva ville ha. Det handlar om borttagande av sjuklöneansvaret som har varit jättetungt, inte minst för alla dem i utanförskap. Det har inte varit lätt för dem som har varit långtidssjukskrivna att komma in på arbetsmarknaden när vi har haft det systemet med sjuklöneansvar.

3:12-reglerna är ett annat exempel där småföretagarna under lång tid har krävt att regeringen ska göra andra saker. Utvecklingen av tjänsteföretagandet och arbetsgivaravgiften är ytterligare saker som kommer att

stimulera den privata tjänstesektorn i vårt land. Det är ett område där vi behöver skapa nya jobb. De stora företagen som vi har i Sverige i dag är jätteduktiga. De tjänar massor med pengar, men de anställer inga nya.

Vi för den här politiken därför att vi vill att människor ska få jobb. Då kommer vi till svensk arbetarrörelse och fackföreningsrörelse. Nog är det väl lite märkligt att man under alla dessa tolv år inte har sett alla de människor som har varit arbetslösa, att svensk arbetarrörelse helt har glömt vad det är att utsättas för en hård global konkurrens och inte ha ett företagsklimat som gör att någon vill investera i Sverige?

Nog är det väl konstigt om den stora striden handlar om ersättningsnivåerna och inte om rätten till arbete? Ja, vi ska ha rätt till ersättning om vi blir sjuka och arbetslösa. Men vi ska också ha rätt till arbete. Det är intressant att det är Allians för Sverige som är försvarare av rätten till arbete.

Det är också så vi ser på den globala utmaningen och den internationella konkurrensen. Vi vill ha öppna gränser. Göran Persson har slagits för det i Europasamarbetet, i Lissabonprocessen som han nyss nämnde. De öppna gränserna, ett fast regelverk där vi ska kunna se till att svenska företag och utländska företag ska kunna röra sig fritt på arbetsmarknaden och på den europeiska marknaden, är åtminstone någonting som den här regeringen kommer att fullfölja. Det är den process som jag ändå uppfattat att Göran Persson inledde i det europeiska samarbetet.

Anf. 42 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Återigen mångordigt om saker och ting som jag inte frågade om. Jag frågade enkelt uttryckt, Maud Olofsson: Tycker du att det är bra om Sverige förlorar Vaxholmålet i EU-domstolen? Ja eller nej.

Anf. 43 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är väldigt bra om EU-domstolen avgör hur vi ska kunna ha ett gemensamt regelverk på den europeiska marknaden. Om vi inte får ett gemensamt regelverk blir det omöjligt för både svenska företag och utländska företag att agera. Det är därför som vi har slagits för ett gemensamt tjänstedirektiv. Jag tycker att vi ska ha ett gemensamt regelverk. Jag har aldrig ifrågasatt kollektivavtalen. Jag har ifrågasatt om vi med egna regler ska sätta upp gränser för de företag som vill komma hit.

Sedan vill jag passa på att så här i stridens hetta också få tacka Göran Persson. Det har varit många spännande debatter, precis som den här. Göran Persson är på många sätt en mycket kraftfull ledare som har en väldigt bra retorisk förmåga att delta i många debatter.

Jag vill tacka också för det samarbete som vi hade om den ekonomiska saneringen av svensk ekonomi. Det lade grunden för en bra ekonomisk utveckling i Sverige.

Vi har haft en och annan dust under årens lopp. Jag tror att det är många som nu vet vad härskartekniker är till exempel. Göran Persson och jag har med glimten i ögat debatterat med varandra. Jag kommer naturligtvis i någon mening också att sakna Göran Perssons debattkonst och förmåga. Men jag vill att du ska minnas mig, varje dag om du så önskar. Därför tänker jag ge dig en liten gåva.

Det är en gåva som Reijmyre glasbruk har gjort. Det är ett litet fint svenskt glasbruk där de är duktiga. Det är ett Maudglas, ett vänskapsglas. Det är grönt. Jag tänkte få läsa några rader från beskrivningen av glaset:

Glaset är verktyg för njutning av livets elixir, som Ronneby brunns brunnsvatten, rabarbersaft från finska Österbotten eller grönt iste från Sri Lanka. Glascylindern ryms i handen, och kroppens värme förstärker aromerna i till exempel den franska äppelspriten. Glaset håller gräslök i knippe i väntan på sill och nubbe. Festmiddagens vattenglas blir en glad färgklick på linneduken. På julbordet med dess dignande fröjder blir grönt komplementkontrast till den röda duken. Västerbottenostens lagrade rikedom och renköttets torkade sälta får grön svalka. Barnkalasets saft byter färg, och lätt greppar små händer glaset. Selleri och gul paprika i glaset stöder Svecians åldrande styrka. Maudglaset är enkelt och rätt-framt.

Tack, Göran Persson!
(Applåder)

Anf. 44 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Sedan regeringen tillträdde har det gått fort på arbetsmarknadspolitiken område. Snabbt fattades beslut om att höja avgifter för arbetslöshetsförsäkringen. Snabbt fattades beslut om att försämra ersättningarna för dem som drabbats av arbetslöshet. Man struntade i Lagrådets invändningar. Man struntade i demokratins inneboende tröghet för att snabbt kunna slå mot de arbetslösa och lågavlönade.

När det gäller miljöpolitiken är det tvärtom. Där går allt långsamt eller åt fel håll. Där är det inte så bråttom tydligen. Ska någonting göras ska det göras för att förvärma klimatproblemen. Till exempel har vi en ny majoritet som regerar Stockholm nu. Och i Stockholms läns landsting har man beslutat att höja kollektivtrafiktaxorna ganska rejält för enkelresor, lite mindre höjning för månadskort. Vad kommer det att leda till? Jo, självklart flera bilar, flera som avstår från att använda kollektivtrafik.

Om trängselavgifterna skulle återuppstå är det väl stor risk att intäkterna från dem kommer att gå till byggandet av nya bilvägar med en nettoeffekt på sannolikt mer utsläpp än tidigare.

Den miljöbilspremie som ni pratade om i valrörelsen förmådde ni inte ens lägga fram i budgetpropositionen.

På miljöområdet bildas kommissioner och arbetsgrupper. Allting ska ta lång tid. Det här måste ju leda till slutsatsen att det är mer bråttom att slå mot de arbetslösa än det är att bekämpa klimatproblemen. Är det så, Maud Olofsson?

Anf. 45 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! I den här regeringen kan vi göra flera saker samtidigt. Vi kan både slåss för att få flera jobb och bekämpa klimathoten. Vi ser dessutom att just klimatområdet är ett väldigt bra område för att utveckla ny teknik, nya företag och nya jobb. Jag berättade just i talarstolen om min resa i USA. Jag ser ju att Sverige har stora exportmöjligheter. Vi har redan gjort överenskommelser med en och annan guvernör, en och annan forskningsstation som vill vara med och utveckla forskningen här i Sverige på det här området och ta hjälp av svenska företag för att ställa om på miljöområdet.

Det är så vi vill att miljöpolitiken ska vara. Det ska inte vara förbud. Det ska inte vara byråkratiskt krångel. Det ska inte vara hinder eller att man ska längta tillbaka till någon gammal historia. Nej, miljöpolitiken ska ju vara någonting man längtar till, som är bra och positivt.

Jag kan ju se, om man bara tar fordonsindustrin, vad det betyder om vi har Saab, Volvo och Volvo Trucks som kan utveckla nya motorer och nya bränslen, vad det betyder att vi har varit med och slagits för etanolproduktionen i vårt land, både nere i Norrköping och det som händer på pilotanläggningen i Örnköldsvik, liksom det som händer när det gäller svartlutsgasen i Piteå. Det är otroligt viktigt för världsmarknaden.

Jag tror att svenska löntagare vill ha jobb. De vill inte ha bidrag. Det är därför vår jobbpolitik är så kraftfull. Jag tycker att det är otroligt underligt att det för Vänsterpartiet, som ju ändå i historien har sagt sig vara något slags arbetarparti, är bidragssystemen som blir det viktiga och inte rätten till jobb.

Är inte rätten till jobb längre en inriktning som Vänsterpartiet har, eller vad är det fråga om?

Nej, Lars Ohly, jag tror att du ska få se att den här regeringen kommer att leverera vad den har lovat. Jag tror att också den svenska arbetarrörelsen avundsjukt kommer att titta på resultaten.

Anf. 46 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Rätten till arbete är det alldeles avgörande och grundläggande. Men alla kommer inte ens med er alldeles eminenta politik att alltid vid alla tillfällen ha arbete. Vad gör ni då? Jo, ni sänker ersättningsnivåerna för dem som har förlorat jobbet. Ni gör det svårare för dem att bo kvar, att överleva och att återgå till arbetsmarknaden. Dessutom tar ni bort arbetsmarknadspolitiska åtgärder i form av utbildning och praktik.

Det här går snabbt, men när det gäller miljöområdet tar det tid. Ni har inte gjort någonting; ni har inte ens lagt fram det enda förslag ni hade i valrörelsen om en miljöbilspremie. Snacka om byråkratiskt krångel! Det verkar vara förbud mot att stå för en radikal miljöpolitik. Det kanske beror på att Fredrik Reinfeldt försade sig tidigare i ett svar till Maria Wetterstrand när han sade: Ni står för en miljöpolitik som hotar jobben.

Han har inte ens förstått det mest elementära, nämligen att en radikal miljöpolitik ger flera jobb. Det är det som är felet med alliansens miljöpolitik.

Anf. 47 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag hör att Lars Ohly tycker att alliansen har en eminent politik. Jag tackar för det.

Jag tackar också för supporten för en politik som ger rätt till arbete för alla dem som i dag står utanför. Jag tycker att Lars Ohly skulle ta ett samtal med alla dem som har suttit på arbetsförmedlingarna och känt sig kränkta av den ena åtgärden efter den andra men aldrig fått rätten till ett riktigt arbete.

När vi nu ser nystartsjobben utvecklas säger många på arbetsförmedlingarna: Det här är en jättebra åtgärd. Vi ser också att gruppen ungdomar och gruppen invandrare är de som står först i kön. Äntligen står de först i kön.

När det gäller miljöarbetet tycker jag att Lars Ohly ska fundera över varför ni aldrig fick igenom minus 30 % i utsläppsrätter till 2020. Varför fick du aldrig igenom det med de samarbetspartier som du jobbade med? Jag har fått igenom det med mina. Det är utifrån den målsättningen vi nu jobbar vidare inom EU-samarbetet och försöker få USA med på Kyoto 2-arbetet. Det är så vi jobbar. Tillsammans med industrin och tillsammans med forskningen räddar vi både klimatet och miljön.

Anf. 48 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Man kan inte undgå att bli både lite förvånad och kanske lite ledsen när man hör Maud Olofsson säga att en av de saker man under de här fyra månaderna har prioriterat är miljön. Då undrar jag hur det skulle se ut om man inte hade prioriterat miljön om det här är det bästa ni kan komma fram med när det gäller miljöpolitiken. Det är så här det ser ut när en borgerlig regering prioriterar miljöfrågor.

Ni pratar högljutt numera om att man ska driva klimatpolitik. Så smyger ni i väg till Bryssel strax före jul då ni vet att det inte kommer att få så mycket uppmärksamhet, eller ni hoppas det i alla fall, och kräver att Sverige ska få rätt att släppa ut 200 miljoner ton mer. Här sitter pensionärer runtomkring i landet och funderar över om de ska använda sina sista sparade pengar till att investera i en pelletspanna för att ta ansvar för framtiden. Tonårstjejer försöker övertyga sina pappor att ta bussen till jobbet, och en massa småföretagare har valt att börja köpa utsläppsrätter för att kompensera sina flygresor trots att de har knappa ekonomiska resurser. Allt detta gör de som kämpar runtomkring i landet för att minska sina egna utsläpp. Det måste ändå kännas ganska betydelselöst när man har en regering som sedan i Bryssel säger att vi vill öka utsläppen med 200 miljoner ton för den handlande sektorn, i förhållande till det EU-kommissionen har sagt att Sverige får släppa ut. Och inte nog med det – man har gjort en hel del andra insatser som också kommer att öka utsläppen av koldioxid.

Prata om att man ska ta ett ansvar för klimatfrågor och att det här är viktigt för svenska företag och så vidare går bra. Men när det kommer till praktisk politik har man agerat i helt motsatt riktning och slår snarare undan benen för alla de företag på miljöområdet som har vuxit så de har knakat under de här fyra åren då vi har haft en rödgrön majoritet i Sverige.

Anf. 49 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Maria Wetterstrand är ledsen över att vi har prioriterat miljön. Det är jättekonstigt. Hur känns det i dag när vi har fått igenom i alliansregeringen, och tillsammans med övriga europeiska länder kan driva, att minska utsläppen med 30 % till 2020? Du fick inte med Göran Persson på det. Är det inte lite avundsjukt som du sneglar på den här alliansregeringen med de höga ambitionerna?

Vi kräver nämligen att regelverken ska vara lika. Om vi inte klarar att ha samma konkurrenskraft för svenska företag som övriga europeiska företag kommer miljöföretagen inte att kunna konkurrera. Då kommer svenska företag, som är mycket mer miljövänliga än många andra, inte att kunna konkurrera. Vad har vi då vunnit? Vi vill att de svenska företagen ska ha samma konkurrenskraft. Det är därför som Tyskland, Sverige

och andra kräver av EU-kommissionen att man åtminstone har rätt underlag när man bestämmer om utsläppsrätterna.

Ja, vi ska ha jättehöga ambitioner. Det är därför vi säger minus 30 %, men vi ska ha samma konkurrenskraft. Det är därför som vi prioriterar det internationella samarbetet på EU-nivå.

Jag förstår om det är svårt för Maria Wetterstrand att gilla EU, för ni tycker inte att vi ska vara med där. Men här kan vi så tydligt se hur EU gör skillnad.

Tillsammans med representanter för Tyskland satt vi i går och förrgår och resonerade hur vi skulle kunna ställa om till ett hållbart energisystem, hur vi ska kunna få in mer biobränslen, hur vi ska kunna ha de här höga ambitionerna. Det är den ambitionen som regeringen har och som vi jobbar med tillsammans med andra länder.

Det andra som vi jobbar med är miljöteknikexport, aktivt och intensivt. Som jag sade var jag i USA i förra veckan och sålde miljöexport allt vad jag hann. Jag ska till Indien om två veckor och diskutera samma sak. Jag tror att med en aktiv regering kan vi hjälpa de duktiga svenska företagen att göra skillnad när det gäller jobb och utveckling men framför allt göra skillnad när det gäller klimatfrågan globalt.

Anf. 50 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Först och främst när det gäller den europeiska unionen är det inte ofta som den gör någonting storslaget på miljöområdet eller på klimatområdet. Det kan man inte säga. Men en av de bästa saker EU-kommissionen har gjort var att den sade till Sverige: Nej, ni får inte släppa ut så mycket som ni har begärt, utan vi sänker nivån för era utsläppsrätter så att er industri bara får öka sina utsläpp lite grann i stället för ganska mycket, som ni hade önskat. Vad gör då den svenska regeringen som säger att det internationella samarbetet är så viktigt och ska prioriteras? Jo, man begär att vi ska få släppa ut mer. 200 miljoner ton mer har man begärt att få släppa ut. Detta leder inte till ökad trovärdighet i internationella förhandlingar.

Se på vad som har hänt med den svenska miljötekniken bara på de här månaderna. Titta på till exempel miljöbilsförsäljningen. Den har rasat sedan den borgerliga regeringen tog över. På vilket sätt är det bra för Sveriges konkurrenskraft att vi ska fortsätta att vara beroende av olja, bensin och diesel för våra bilar?

Anf. 51 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tror att det är väldigt viktigt att EU har samma ambitioner i alla länder. Man kan se när det gäller utsläppshandel att några länder har gått före. Tyskland och Sverige till exempel har gjort bra saker. Där har Maria, det vill jag erkänna, varit jätteduktig i det arbetet. Men det som är viktigt är att de länder som inte gör det kommer med i det här arbetet. Då kan man inte straffa de länder som ligger längst fram eller straffa de företag som gör mest. Det blir helt ohållbart. Det är inte bra för miljön om vi åstadkommer en sådan situation.

Jag tycker också att det är intressant att Maria Wetterstrand inte kan ge ett erkännande att de höga målsättningar som gäller, minus 30 % i utsläpp fram till 2020, är en hög ambition. Det är någonting som du ald-

rig lyckades med i samarbete med honom som nyss har fått stövlar. Det viktiga är att vi sätter upp höga mål och har tydliga styrmedel.

Jag tror att miljöbilsförsäljningen, även om det kommer att gå upp och ned därför att det är en ny marknad, kommer att ha sin plats i den svenska ekonomin. Men den kommer också att ha sin plats globalt, och det kommer vi att arbeta för.

Anf. 52 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp):

Herr talman! Nästa år kommer de svenska statliga forskningsanslagen att vara mer än 2 miljarder högre än vad de var förra året. Efter att ha sjunkit på 90-talet och stagnerat i början av 2000-talet är de statliga svenska forskningssatsningarna nu på rätt väg.

Tack vare att staten tar ett ökat ansvar för grundforskningen blir också andra intressenter, privata företag och stiftelser, intresserade av att satsa mer på forskning i Sverige. Jag tror att detta är mycket bra bland annat av det skäl som alla talare har varit inne på här i dag, nämligen att det finns en växande oro bland många människor i vår värld över klimat-hotet.

För mig och mitt parti är inte detta någon ny oro. Argumentet att vi måste minska utsläppen av de klimatpåverkande gaserna i atmosfären fanns med redan i debatten kring folkomröstningen 1980. Det motivet var viktigt för vårt ställningstagande då att motsätta oss en förtida avveckling av kärnkraften. Det motivet har varit mycket viktigt för oss när vi både i Sverige och internationellt har engagerat oss för ett system med utsläppsrätter, alltså att det ska kosta att förorena. Vi fortsätter detta arbete. Men det är viktigt att komma ihåg att om vi ska klara denna gigantiska utmaning måste vi ha mer kunskap.

Man kan bli förargad över att det inte har gått fortare, men man får inte bli förtvivlad. Man får inte tro att det är kört, att problemet är olösligt. Det var ingenjörerna, som gav oss förbränningsmotorerna, som har skapat en stor del av utsläppen. Men det är också ingenjörer som kan hjälpa oss med de uppfinningar, upptäckter och nytänkande som gör att vi kan ta oss ur problemet. Därför är det rätt att satsa på forskning.

Det är också rätt att satsa på forskning av det skälet att det är ett sätt att se till att vi hävdar svenska jobb i en allt tuffare global konkurrens. Ska vi ha välavlönade jobb kvar i Sverige måste vi se till att vi ligger i den absoluta framkanten när det gäller forskning och utveckling. Men det är naturligtvis inte så att det räcker med mer kunskap. Kunskapen måste naturligtvis förenas med politisk handlingskraft. Vi måste se till att kunskapen omsätts i politiska beslut.

För att ta ett exempel diskuteras det ganska mycket varför svenska forskningsgenombrott, som det nu är, inte leder till fler jobb i Sverige. Det är en gammal diskussion. Varför väljer inte svenska forskare att kommersialisera sina forskningsresultat här utan gör det utomlands? Man har konstruerat många system inom universitetsvärlden, forskarvärlden, för att lösa problemet. Man talar om teknikbroar och företagsparker i anslutning till universiteten. Allt detta är jättebra, och vi går vidare med detta och utvecklar universitetens system med holdingbolag för att utveckla företagande bland forskare. Men jag tror att det är viktigt att komma ihåg att om man ska bygga en bro från forskarvärlden till före-

tagsvärlden, räcker det inte att titta på forskarvärlden. Vi måste se vilket företagsklimat det finns därute i samhället för dessa forskare.

Det stora problemet i Sverige är att vi under lång tid har haft för dåligt klimat när det gäller arbete och företagande. Det har inte lönat sig tillräckligt att satsa på att utveckla idéer och att starta företag i Sverige. Därför krävs det nu politisk kraft för att verkligen ändra det som ett långt socialdemokratiskt maktinnehav har fört med sig. Ska forskningsresultaten, som jag tror att vi har anledning att hoppas på med tanke på de satsningar vi gör, verkligen ge jobb och tillväxt i Sverige måste vi ha ett bättre företagsklimat. Det är en av de stora uppgifterna för den nya regering som Sverige nu har fått.

I dagarna börjar regeringens globaliseringsråd sitt arbete. Det jag nu har varit inne på är just huvuduppgiften för Globaliseringsrådet: Hur Sverige tydligt ska bli en av globaliseringens vinnare.

Globaliseringen är inget nollsummespel. Det behöver inte vara så att de länder i Asien och Östeuropa som reser sig ur fattigdom blir de enda vinnarna på globaliseringen. Det kan mycket väl bli så att många fler länder i världen blir vinnare. Men det kräver att vi ser vad som händer och är redo att anpassa oss till det. Sverige måste bli attraktivt för investeringar och för människor som Sverige behöver för att utvecklas som samhälle. Då måste vi inse att Sverige har problem.

En indisk IT-ingenjör som erbjuds jobb i Sverige ska inte behöva bekymra sig över om hennes eller hans barn ska bli utsatta för diskriminering eller främlingsfientlighet på grund av sin hudfärg. Vi måste rensa ut sådant. På 2000-talet har vi inte råd att diskriminera människor.

Vi måste få en politik i Sverige som gör att de människor som kommer hit har precis samma rättigheter som vi svenskfödda när det gäller att bli respekterade och att ha möjligheter att vara med och bygga sin egen och hela samhällets framtid. Självklart ska vi också ställa samma krav på dem som flyttar hit som på dem som är födda här – att respektera lagarna, att respektera jämställdheten, att respektera barns rättigheter och vad det gäller. Det är det som är grunden. Ska Sverige bli attraktivt och verkligen kunna locka hit de människor vi behöver för att tillsammans med oss svenskfödda utveckla samhället måste åtskilligt i Sverige förändras.

Jag har en present med mig, men den är inte till Göran Persson, utan faktiskt till Lars Ohly, som firar sin 50-årsdag i dag. Vi i Folkpartiet är väldigt noga med att man inte ska gå för tidigt från jobbet. Göran Persson har ett par månader kvar i sin nuvarande befattning. Det har talats mycket i dag om att man inte kan komma tillbaka. Jag är angelägen om att påpeka att det är ett stort bekymmer för Sverige att den verkliga pensionsåldern har sjunkit till 58–59 år, som Göran Persson nu har nått upp till.

Jag tycker att det vore mycket bekymmersamt om det bestående intrycket av debatten blir att personer i Göran Perssons ålder ska dra sig tillbaka och njuta sitt otium på sina gårdar. Jag är övertygad om att Göran Persson har mycket kvar att ge i svenskt samhällsliv än – inte bara som utövare av de areella näringarna, som han brukar säga, utan också för att fullfölja sitt engagemang som samhällsarbetare.

Vi får återkomma ännu mer påtagligt med ett tack till Göran Persson. Det är beundransvärt att klara av att vara statsminister så länge som Göran Persson har varit. Det finns få exempel i Europa under senare år på

någon som har varit regeringschef så länge. Det är klart att det är ett uttryck för en förmåga som det finns anledning att visa stor respekt för.

Om det skulle vara så att det här är den sista debatt vi har tillsammans här i kammaren vill också jag uttrycka ett tack till Göran Persson för en mångårig insats i svenskt samhällsliv. Vi har haft många intensiva debatter tillsammans. Jag håller med Göran Persson om att debatten är politikens livsluft. Det är inte alltid så att jag har uppskattat Göran Perssons val av argument, statistik och vad det nu har handlat om. Men vi har företrätt olika ideologier och olika partier, och det är en nödvändighet att den debatten förs i demokratier.
(Applåder)

Anf. 53 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Tack för dina varma ord, Lars Leijonborg. Hav tröst. Jag tänker inte dra mig tillbaka från samhällsdebatt och samhällsaktivitet. Var fullständigt klar över det. Jag sade att jag vis av nyligen inträffad händelse drog slutsatsen att det nog vore oklokt att gamla statsministrar kom tillbaka i en regering. Det tänker jag stå för.

Lars Leijonborg är ju i samma ålder som jag. Vem vet, kanske väntar frihetens timme också snart för honom. I så fall kommer jag på avtackningen; det kan jag försäkra.

Innan dess har du en sak att klara ut. Det gäller ett bestämt löfte från valrörelsen, nämligen Folkpartiets egen profilfråga på det sociala området – sjukförsäkringen. Den regering du sitter i har ju alldeles nyss försämrat den kraftigt. Det betyder att en skolledare exempelvis som blir cancersjuk får 7 000 kr mindre i månaden i ersättning från sjukförsäkringen. Det har du genomfört därför att ni inte hade ekonomiska resurser för något annat. Ni skulle få grepp om försäkringen, som ni sade. Sedan ska det höjas, var Folkpartiets löfte i valrörelsen.

Jag vill fråga dig hur det står till med det arbetet. Kommer Folkpartiet att lyckas höja taket i sjukförsäkringen igen? Har ni fått ett sådant grepp om de sociala försäkringarna eller misslyckas ni med den saken?

Anf. 54 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att Göran Persson ska uttala alltför kategoriska löften om en eventuell comeback. Man vet aldrig vad som händer. Det har funnits regeringschefer i Europa som har påbörjat sin politiska karriär i betydligt högre ålder än Göran Perssons. Vi får se vad som händer. Göran Persson kanske blir inkallad från godset för tjänstgöring framöver.

När det gäller jämförelsen mellan oss har vi i och för sig samma födelseår, men det är en viss skillnad mellan att tillhöra ett regeringsalternativ som har förlorat makten och ett regeringsalternativ som just har vunnit makten. Jag har inga planer på att avgå. Jag känner att den position som regeringsinnehavet ger är en fantastisk möjlighet att förverkliga det jag tror på.

Det är riktigt som Göran Persson säger att en av de saker som jag tror på är att Sverige, och helst alla utvecklade samhällen, ska ha en bra sjukförsäkring som gör att människor känner trygghet. Jag tycker att vi har en bra sjukförsäkring i Sverige. Den kan behöva utvecklas ytterligare. Det stora problemet med den inträffade ju i slutet av 90-talet. Det är ett av

Göran Perssons stora misslyckanden. Den havererade när sjukskrivningarna fördubblades på kort tid. Då gällde det verkligen att trots det försvara en sjukförsäkring som ger en rimlig nivå för de allra flesta.

Jag har uppfattningen att 80 % är en bra nivå. Jag tycker att det är bättre ju flera det omfattar. Jag hoppas att vi så småningom i Sverige kan höja det tak som alltid har funnits i försäkringen över vilket 80 % inte gäller. Låt oss hoppas att vi med alliansens politik kan få en så stark ekonomisk utveckling i Sverige att vi så småningom kan höja taket i sjukförsäkringen.

Anf. 55 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! I valet lät det så här: Vi kommer att kunna höja försäkringen redan 2008. Nu säger man: Jag hoppas att försäkringen kan höjas så småningom. Det är en viss skillnad. Det är inte särskilt mycket löd i de ord som nu sägs från talarstolen. Det är kanske eftertankens kränka blekhet. Vad vet jag.

Att Folkpartiet inte står för det man sade i valrörelsen är alldeles uppenbart. Jag tycker att det är dystert. Det har funnits en allians i svensk politik som har gått över blockgränsen och som har varit ett skydd för den sociala försäkringen. Lars Leijonborg och Folkpartiet har böjt sig för Moderaterna. Det är uppenbart. Man har inte heller något stöd från de andra samarbetspartierna. Det vet vi. Deras tradition är en annan. Det är grundtrygghet. Vi står för inkomstbortfallsprincipen.

Det drabbar människor hårt, och det sker i en tid när vi hade ekonomiskt utrymme att försvara försäkringen. Jag tycker att det är dystert.

Lars Leijonborg ska inte vara alltför kategorisk om sin egen framtid. Det blir så smärtsamt när partistämman samlas. Var lite försiktig. Tack ändå för alla dessa år.

Anf. 56 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Herr talman! Jag vet exakt vad jag sade i fråga om sjukförsäkringen i valrörelsen. Vi har en uppgörelse i alliansen. Alla som röstade har kunnat ta del av den, även Göran Persson. Vi har enats om att behålla 80-procentsnivån. För att få resurser till den jobbskapande politik som är huvudsyftet med vårt regerande har vi enats om att göra en förändring när det gäller taket. Det är Folkpartiets uppfattning att det är önskvärt att så småningom höja det taket. Om det är ekonomiskt möjligt kommer vi att driva den saken. Det kan Göran Persson vara alldeles lugn för.

Det ska inte skymma det huvudfaktum att valrörelsen gällde vilken politik som är mest jobbskapande. Ni hade definierat bort den frågan som inaktuell. Svenska folket såg det. Arbetslösheten är ett jätteproblem. Därför valde man in partier med jobben högst på agendan. Den politiken kommer vi att fullfölja. Det kan Göran Persson och alla andra vara alldeles trygga med.

Anf. 57 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Att leva på studiemedel betyder att leva under socialbidragsnormen – eller under det som kallas för en skälig levnadsnivå. Det betyder att vara hänvisad till att utöver studiemedel få andra inkomster, kanske genom arbete, vilket ju försvårar att bedriva studier på heltid,

eller genom att rika föräldrar eller någon annan i ens närhet kan bidra till ens försörjning.

Vi driver att studiemedlen ska höjas med 1 200 kr i månaden. Det är i enlighet med det krav som Sveriges förenade studentkårer har ställt. Det är den summa som högskolestuderande går back varje månad. Därför påbörjade den tidigare majoriteten förra året en höjning av studiemedlen för högskolestuderande. Det första steget blev 300 kr i månaden. Det var väl blygsamt tyckte vi, men vi var ändå glada för att vi fick med de andra partierna på detta första steg. Alla ska ha råd att plugga på universitet. Ingen ska behöva tigga pengar från släkt och vänner. Ingen ska tvingas arbeta vid sidan av studierna. Att studera är en heltidssysselsättning.

Utbildningsminister Lars Leijonborg anser tydligen att studenterna har det bra. De får fortsätta att leva fattigt. Regeringen har inte föreslagit någon höjning av studiemedlen. Ni väljer att prioritera annat. Det är klart att det kostar att sänka skatter. Det kostar att ta bort förmögenhetsskatt och fastighetsskatt. Någon måste ju betala.

Förutom att arbetslösa och sjuka drabbas skulle genom er politik i det här fallet 300 000 studerande vid högskolor och universitet tvingas avstå från en mycket välmotiverad höjning av studiemedlen.

Anf. 58 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Herr talman! Lars Ohly sade: Ni har prioriterat annat. Det är väldigt bra att det sakta men säkert ändå åter sig in hos alla. Ja, vi har prioriterat jobben. Det var det vi gick till val på. Det är framför allt det vi har fått mandat att förverkliga.

Vi har inte budgetåret 2007 prioriterat en höjning av studiemedlen utöver den som genomfördes 2006. Däremot delar vi analysen att studenterna är en grupp i samhället som jämfört med andra har haft en sämre inkomstutveckling. Det är vår ambition att under mandatperioden genomföra en ytterligare höjning av studiemedlen.

Det beror naturligtvis ytterst på hur många som kommer i arbete och hur stabila de svenska statsfinanserna blir. Vi kan inte genomföra några ofinansierade reformer.

Sedan kan jag glädja Lars Ohly lite grann därför att utvecklingen ändå är på rätt väg. Du lämnade i ett tidigare inlägg här uppgifter om arbetslösheten. Men så illa som du påstod att det är är det inte. Arbetslösheten sjunker. Det stämmer att den ökade under första veckan i januari. Men det gör den under första veckan i januari varje år. Det gjorde den även förra året, så det är inget märkvärdigt. Den långsiktiga utvecklingen går åt rätt håll. Och vi är övertygade om att med vår politik kommer sysselsättningen att öka ytterligare. Därmed ökar möjligheten att genomföra olika reformer, till exempel en höjning av studiemedlen.

Anf. 59 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Ni prioriterar annat. Ni prioriterar att sänka skatter – allra mest för de högavlönade. Ni prioriterar att halvera förmögenhetsskatten och på sikt ta bort den helt. Ni prioriterar ett borttagande av fastighetsskatten så småningom. Studenterna ska då närmast vara glada över att de inte drabbas av ytterligare försämringar och att de inte får lägre studiebidrag och studielån än tidigare, såsom arbetslösa får lägre ersättningar och såsom förtidspensionerade kommer att få sämre pensioner.

Man ska vara glad över att man åtminstone inte har drabbats av några försämringar i och med den borgerliga regeringens budget.

När det gäller sysselsättningen är det riktigt att många kurvor pekar åt rätt håll. Det beror naturligtvis i första hand på den politik som fördes innan ni tillträdde. Och jag vill ge Fredrik Reinfeldt rätt när han sade att förändringarna bara har gällt i 17 dagar.

Men ett beslut som ni har fattat har direkt påverkat arbetslösheten, och det är att ni har tagit bort möjligheten till praktik och utbildning för människor som deltog i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det innebär en direkt ökning av den öppna arbetslösheten för människor som tidigare hade en meningsfull sysselsättning och som nu står längre från arbetslivet än tidigare.

Anf. 60 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Herr talman! Jag träffar en del studenter, och ett mycket stort bekymmer bland studenter är att arbetslösheten fortfarande är ganska hög bland nytexaminerade. Och jag möter stor förståelse för en politik som först och främst har som mål att det ska finnas fler arbeten ute på arbetsmarknaden, bland annat för nytexaminerade akademiker.

Den politik som gjorde att vi blev valda och hamnade i Regeringskansliet är vi stolta över att fullfölja. Och människor där ute ser väldigt tydligt detta mönster. Den politiken kommer vi därför att fullfölja på alla möjliga sätt. Det kommer att synas i vår forskningspolitik, det kommer att synas i vår näringspolitik, och det kommer att synas i vår arbetsmarknadspolitik. Jag är glad över att Lars Ohly nu också börjar upptäcka att regeringen har en mycket tydlig prioritering – jobben, jobben, jobben.

Anf. 61 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Efter Lars Leijonborgs anförande får jag väl börja med att konstatera att om det fanns utsläppshandel i fråga om tomma ord om klimatpolitik, så skulle ganska många borgerliga partiledare vara tvungna att betala en hel del.

Jag tänkte faktiskt ställa en helt annan fråga. Lönerna bland kvinnor och män i Sverige är fortfarande mycket ojämsställda. Nu har Kommunal gått ut och krävt större löneökningar för lågbetalda kvinnor i offentlig sektor. De har mitt stöd. Även LO är engagerade i frågan. Organisationen Sveriges Kommuner och Landsting har också gått ut och engagerat sig för att man ska få mer jämställdhet i fråga om löner.

Vi i Miljöpartiet gick till val på ett förslag om ett handslag för jämställda löner, där även staten skulle ta sin del av ansvaret för att utjämna löneskillnaderna inom den offentliga sektorn. Då var vår ambition att även facket och kommuner och landsting naturligtvis skulle vara involverade. Det vi nu ser är att kommuner, landsting och fack för första gången visar tydliga tecken på att samtidigt verkligen vilja göra någonting åt detta.

Men vad gör då den svenska regeringen? Jo, man väljer att dra tillbaka den tidigare rödgröna majoritetens förslag om en plan för jämställda löner. Och det är helt i sin ordning. Detta gjorde man två dagar före julaf-ton då det kanske inte fick så stor uppmärksamhet i medierna. Det är helt i sin ordning att man drar tillbaka ett gammalt förslag. Men det skulle i så fall vara på sin plats att man hade några som helst egna idéer om hur

staten ska kunna bidra till att vi ska få mer jämställda löner. Eller ska detta tolkas som att den nuvarande regeringen har uppfattningen att vi som politiker inte har något som helst med denna sak att göra och inte något som helst ansvar?

Prot. 2006/07:49
17 januari

Partiledardebatt

Anf. 62 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Herr talman! Jag räds inte det minsta en debatt med Maria Wetterstrand om koldioxidutsläpp därför att Miljöpartiets politik att stänga svenska kärnkraftverk skulle ha den omedelbara effekten att svenska koldioxidutsläpp skulle öka kraftigt. Så länge ni behåller er nuvarande ståndpunkt när det gäller hälften av den svenska elproduktionen som nu kommer från kärnkraften så har ni, enligt min uppfattning, inte särskilt mycket att komma med när det gäller klimatpolitiken.

När det gäller jämställda löner så delar jag naturligtvis Maria Wetterstrands engagemang för att de osakliga löneskillnaderna måste avskaffas. Det är helt orimligt att vi år efter år ser detta och inte har förmågan att göra någonting åt det.

Många av dessa felavlönade kvinnor jobbar i den offentliga sektorn. Därför är det ett ansvar för oss som politiska beslutsfattare, i vår egen skap av arbetsgivare, att göra väldigt mycket för att utjämna dessa skillnader.

Den här regeringen har ett helt program när det gäller att främja kvinnlig företagsamhet och att öka möjligheterna att bekämpa diskriminering och annat som vi tror kommer att minska dessa löneklyftor. Ambitionen är möjligen densamma som Miljöpartiet har, men vi är djupt kritiska mot den förra regeringen som lovade att dessa klyftor skulle försvinna men som inte uppnådde någonting. Detta är alltså ett område där vi hoppas komma betydligt längre.

Anf. 63 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Man kan inte lösa ett miljöproblem genom att skapa ett annat, vilket Folkpartiet tycks tro. Det är inte heller så att vi i Sverige i någon stor utsträckning producerar el med kol. Det finns alltså inte någon motsättning där.

När det gäller frågan om jämställda löner så är det precis detta svar som vi har fått när vi har ställt frågan till ministrar i regeringen, inte minst till jämställdhetsministern, att regeringen har en politik för att kvinnor ska starta företag. Jag tycker att det är jättebra. Kvinnor behöver uppmuntras både att starta och att utveckla sina företag. Men det hjälper knappast en lågbetald ensamstående mamma som jobbar inom den offentliga sektorn när hon ska betala sina räkningar i slutet av månaden att man hjälper kvinnor att starta företag, utan här handlar det just om att få bort dessa osakliga löneskillnader som gör att kvinnor i dag tjänar 84 % av vad männen tjänar. Och här har regeringen inte någon politik att ersätta den gamla politiken med. Och då tycker jag att man hellre kunde ha behållit den gamla än att vi ska vara utan helt och hållet.

Anf. 64 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Herr talman! Som regeringsledamot ska man vara försiktig med att lägga sig i avtalsrörelsen. Som vi har hört här i tidigare debatter ska vi respektera parterna på arbetsmarknaden och de kollektivavtal som de

ingår. Vi politiker kan ha generella synpunkter. Och min generella synpunkt är att de osakliga löneskillnaderna måste bort och att offentliga arbetsgivare ska ta bestämda steg i den riktningen. Däremot ska vi inte gå in i detalj och ange procentsiffror och så vidare.

Men nog är det – det tror jag blir det sista som jag säger i denna debatt, i alla fall i detta replikskifte – en tröst för denna lågavlönade kvinna att hon om några dagar kan öppna sitt lönekuvert och konstatera att hon på grund av jobbvdraget har fått ett antal hundra kronor mer, kanske 500 kr eller mer än så, att betala sina räkningar med. Så nog har vi i regeringen låg- och medelinkomsttagarna i blickpunkten för vårt arbete. Vi vill att det ska löna sig att arbeta. Och de som arbetar får nu jobbvdraget. Det är ett konkret resultat av regimskiftet.

Anf. 65 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Först några ord med anledning av att detta är en tack- och avskedsföreläsning här i kammaren för Göran Persson.

Under valrörelsen var det en partiledardebatt i tv som vände sig framför allt till yngre tittare. Där ställde programledarna till några av oss frågan om vi följde några dokusåpor. Det levererades några svar på temat vilka dokusåpor som just då gick. Göran Perssons svar var Korsnäsgården.

Den som har några år på nacken minns detta gamla fina program. Men det kanske ändå säger någonting om hur det kunde bli som det blev i valet. Man såg olika alternativ. Ett alternativ var de som blickade tillbaka på någonting som kändes tryggt, behändigt och greppbart. Det var en möjlighet. En annan möjlighet var några som såg utmaningarna och problemen och som levererade lösningar på dessa.

Jag tror att Göran Persson svarade med glimten i ögat, förstås.

Göran Persson är en oerhört skicklig debattör, en svårslagen retoriker med ett härligt, mustigt politiskt språk som jag uppskattar väldigt mycket. Han har politisk näsa och en förmåga att driva och dominera debatten. Han har en förmåga att göra smått till stort och att göra stort till väldigt litet. Han är målmedveten i sitt politiska arbete, även om målen har skiftat lite över tiden.

En mycket duktig, skicklig, politiker lämnar så småningom här den politiska arenan och kommer, tror jag, för många att lämna ett tomrum efter sig. Det gäller förstås – även om jag inte ska tala för dem – särskilt för socialdemokratin.

Herr talman! Många människor som jag möter säger: Det känns bra nu. Luften har blivit lättare att andas. Det känns bra att Sverige har fått en ny regering.

Svenska folket röstade fram en ny regering, en ny politik, i valet för några månader sedan. Efter ett långvarigt socialdemokratiskt maktinnehav ville man se någonting nytt. Ett alternativ som ser problemen i vardagen och som levererar lösningar som känns som att de faktiskt bär.

Det uppdrag som den nya regeringen fick var tydligt: att skapa förutsättningar för nya jobb. Det är därför vi ständigt återkommer till den frågan, för det är också nyckeln för det andra uppdraget: att skapa en stabil ekonomisk grund för att utveckla välfärden.

Det handlar om att återföra beslutanderätt till människorna själva från politiska nivåer, om att skapa ett större svängrum för enskilda människor. Det är det som vi har gett oss i kast med.

Mycket har gjorts under den korta tid som vi har suttit i regeringen, men väldigt mycket återstår förstås. Nu i helgen passerade vi de magiska hundra dagarna, den tidpunkt som brukar användas till ett slags avstämning av en ny regerings insatser.

Väljarna röstade fram ett nytt ledarskap som står för en annan syn på jobb och företagande än den gamla regeringen. Bildligt kan det sägas att vi inte bara ville ha ström. Vi förstår att det också måste finnas generatorer, eller annorlunda uttryckt: Det måste finnas människor som är beredda att bli arbetsgivare eller att anställa fler om nya jobb ska komma till. Där finns det en stor skillnad.

Vi vill att människor ska ha en större ekonomisk handlingsfrihet. När januarilönen så småningom betalas ut kommer alla löntagare att se att det blir mer pengar kvar när skatten är dragen. Det blir mer lönsamt att arbeta.

Vi ersätter en feltänkt stopplag med en startlag för att få fler aktörer verksamma inom vård och omsorg. Det kommer att öka valfriheten och utveckla vården, och tillgängligheten förbättras.

I det lilla meningsutbyte som jag och Göran Persson tidigare hade här kom han med två grova felaktigheter. Den ena var att vårdgarantin fungerar väl. Men i morse sade man på nyheterna: Vårdgarantin är ett misslyckande – alltså den som Socialdemokraterna införde. Läkarförbundet beskriver hur dåligt det här har fungerat. Det räcker alltså inte. Det behöver göras mer på det här området, och det gör den nya regeringen.

Göran Persson hade också fel när det gäller sjukvårdsförsäkringarna, som har ökat dramatiskt under Socialdemokraternas maktinnehav eftersom den offentliga vården inte förmår att möta de behov som finns. Där förändrar vi så att det offentliga står bättre rustat att möta behoven. Vi ger också andra möjligheter att finnas på det här området.

Vi arbetar för en skola som blir tryggare och där barnen får mer arbetsro och får veta vad som förväntas. Lärare och skolledning får bättre instrument för att ge våra barn en bättre skolgång.

Valfriheten för småbarnsföräldrarna ökar, och jag ser fram emot att ersätta en barnomsorgsmässig enkelriktning med mer av valfrihet som är sådan att barnens unika behov är det som är i centrum och som gör att föräldrar kan finna den form som bäst passar just deras barn.

Jag tror att alla som följer EU-arbetet har noterat att den nya regeringen är långt mer aktiv än den gamla när det gäller att på ort och ställe företräda vårt land. Eftersom EU påverkar oss måste vi vara aktiva för att påverka EU.

Arbetet med att avskaffa den förhatliga fastighetsskatten har inletts. Snart är den ett dystert minne blott – eller, ska vi kanske säga, rött.

Småföretagare ser fram emot insatser för att begränsa det krångel som kringgärdar företagandet. Det ska inte längre vara ett helt företag att driva firma i Sverige.

Miljöpolitiken behöver skärpas. Vi arbetar för EU:s samling kring ett mål om en 30-procentig sänkning av koldioxidutsläppen till år 2020.

En kommission för hållbar utveckling har tillsatts liksom ett vetenskapligt råd för klimatfrågor, och en bred parlamentarisk beredning tillkallas. Det ska möjliggöra för Sverige att inta en ledande roll i internationella sammanhang.

Många välkomnar de satsningar som äntligen genomförs för våra äldre, som varit en eftersatt grupp i Socialdemokraternas Sverige. Det gäller satsningar på förbättrad kvalitet – kalla det gärna värdighet för våra gamla – och på nya boenden som gör att man själv får möjlighet att bestämma hur man ska bo.

Den kanske mest diskuterade frågan under de här hundra dagarna har handlat om a-kassan. Det beslut som riksdagen har fattat ökar det ekonomiska utbytet av arbete och förbättrar villkoren för företagandet.

Att administrera en allt högre arbetslöshet är inte ett alternativ för oss. Vi attackerar arbetslösheten genom åtgärder som gör att fler människor kan komma i arbete. Det är den utveckling som Sverige måste ta. Fler ska vara delaktiga i arbetslivet.

Herr talman! Ett regeringsskifte innebär stora förändringar för valets vinnare – en omställning, från läktaren in på planen. Men frågan är om tillvaron ändå inte förändras ännu mer för förlorarna, för dem som ska hitta sina nya platser och gå in i oppositionsrollen.

Regeringens hundra första dagar har diskuterats lite här. Men hur har den nya oppositionen, framför allt Socialdemokraterna, använt sina första hundra dagar? Ja, inte är det mycket av politiskt alternativ som formuleras. I stället tycks alla krafter ägnas åt den process som ska leda till att en ny partiordförande väljs.

Många har uppfattningar i ledarfrågan, men man får leta väldigt länge för att hitta någon debatt om vilken inriktning politiken ska ha för framtiden. Ska man vända vänsterut, eller ska man försöka förnya för att stå rustad för att möta framtiden?

Det mesta tyder nu på att Mona Sahlin kommer att vara nästa socialdemokratiska ledare; det visar diskussionen. Men var finns samtalet om vilken politisk väg detta parti ska gå? Det är också värt en egen vers.

Herr talman! Under de här hundra dagarna tycker jag att den nya regeringen har åstadkommit mycket. Mycket finns kvar att göra. Mycket tar lång tid att genomföra. Men vi är på rätt väg i många viktiga stycken.

För närvarande har vi en opposition som mest går fram och säger just det som väljarna underkände på valdagen den 17 september och som ännu inte har hunnit tänka om. Det ska man naturligtvis ha överseende med. Partierna behöver tid till formuleringar. Men, som sagt, som utomstående betraktare konstaterar jag att den diskussionen ägnas väldigt lite åt politik och väldigt mycket åt person just nu, så mer om politiken!

(Applåder)

I detta anförande instämde Yvonne Andersson, Annelie Enochson och Ingemar Vänerlov (alla kd).

Anf. 66 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Jag tackar för de vänliga orden. Även om de satt lite långt inne kröp de fram så småningom. Det är väl lite svårt ibland.

Jag är lite brydd när jag lyssnar till Göran Hägglund. Det finns något slags beskrivning av att det är först nu som jobb kommer i centrum. Jag noterar att år 2006 gav 80 000 nya jobb i svensk ekonomi. År 2007, baserat på samma politik, ger 90 000 nya jobb. Det är 170 000. Det är en ökning som vi får gå tillbaka till 60-talet för att hitta en motsvarighet till baserad på vår ekonomiska politik.

Det gjorde vi utan att angripa de sämst ställda. Det är om just detta som debatten handlar. Det förvånande är att just Göran Hägglund, som egentligen kommer från en idétradition som utgår från tanken att vi ska bära varandras bördor, ska göra sig till tolk för det moderata systemskiftet.

Det gäller sjukvården, som redan har diskuterats. Där har han fel om vårdgarantin. Den fungerar. Den kan fungera ännu bättre, men den har gett goda resultat inledningsvis. Det tycker jag är märkligt att sjukvårdsministern inte har noterat.

Det som förvånar mig är att han har ett tal här i kammaren som egentligen går förbi våra äldre. Han sade någonting om att man skulle satsa på bättre bostäder. Jag har inte sett de satsningarna än på något sätt. De kanske kommer. Det är möjligt.

Ni lovade i valrörelsen från Kristdemokraternas sida sänkt skatt för våra pensionärer. Det blev höjd skatt jämfört med löntagarna. Ni lovade i valrörelsen högre pensioner. Det var också någonting som du var ute och talade om på gator och torg.

Alternativet som sådant lovade också våra pensionärer som bor i hyresrätter att de som var 65 år och äldre genom ett kryss på någon blankett skulle få 3 000 kr mer om året att röra sig med.

När du nu reser runt i landet, Göran Hägglund, och träffar människor, tala med våra pensionärer och deras organisationer om det löftesbrott som inte bara du utan hela din regering har stått för!

Om det inte är så att ni tänker svika löftena, när kommer i så fall krysset på deklaraionsblanketten för dem som är 65 år och äldre och bor i hyresrätt? Det lovades gång på gång av din statsminister i partiledardebatter med mig under valrörelsen.

Du bär dessa intressen. När kommer förslagen?

Anf. 67 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Jag inser nu att till raden av vänliga omdömen som jag borde ha gjort om Göran Persson borde jag också ha fogat mod. Det här inlägget tyder på ett politiskt mod. Det är inte särskilt stor noggrannhet med fakta eller liknande eller någon sanningslidelse. Men det tyder på mod.

Här staplas den ena felaktigheten på den andra. En del kan man ursäkta om Göran Persson inte har haft möjlighet att följa allt riksdagsarbete under senare tid eller regeringens satsningar till exempel på äldreomsorgens områden för fler boenden och en värdighetsgaranti inom vården.

Göran Persson har själv genom åren utfärdat en del löften som inte har kunnat infrias på området. Det gäller till exempel äldreboenden. Modet finns där, men minnet kanske inte fullt ut fungerar i det här sammanhanget.

Vi ska bära varandras bördor. Men vi ska också se till att bördorna blir så lätta som möjligt. Vi ska se till att människor som i socialdemokratins Sverige har stått utan arbete ska få arbete.

Konjunkturinstitutet kom nyligen med sin rapport där man säger att jobben kommer starkt i Sverige och att den nya regeringens politik innebär 30 000 jobb utöver det som annars hade skapats. Förändringen av politikens inriktning leder till detta.

Det innebär 30 000 människor ytterligare som kan gå till arbetet en vanlig dag. De kan känna den stolthet som det innebär att försörja sig själva och vara delaktiga i ett sammanhang. Det är 30 000 personer som inte hade haft jobbet om du hade fått fortsätta, Göran Persson.

Anf. 68 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik:

Herr talman! Jag ställde en mycket enkel fråga om vart löftena som du ställde ut i valrörelsen tog vägen. Du skulle sänka skatten för pensionärerna. Du skulle höja deras pensioner. Din statsminister lovade mig vid upprepade tillfällen att man skulle införa ett kryss på någon deklarationsblankett som gjorde att de som var 65 år skulle få 3 000 kr i rabatt från staten därför att de bodde i en hyresrätt. Det var väl för att kompensera för borttagandet av fastighetsskatten, misstänker jag.

Vart tog det vägen? Är det inte så att det en gång i tiden var frågor som Kristdemokraterna drev och trodde att det var vad de skulle profilera sig på? Väl i regeringsställning är det utförsäljningen av våra sjukhus och privatiseringen av vården, de moderata systemskiftesprojekten med gallerierna i Stockholms läns landsting, som blir Göran Hägglunds signum. Jag tror inte att det är särskilt kul att vara kristdemokratisk gräsrot ute i landet i dag.

Anf. 69 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Det har gått ungefär hundra dagar sedan valdagen. Med mig debatterar just nu en person som har haft ett avgörande inflytande på svensk politik under de senaste tolv åren. Det är en politik som svenska folket underkände. Det underkände de vårddkøer som skapades under din regim. Det underkände den höga arbetslöshetsnivå som skapades. Det underkände den svenska skolan. Det underkände den politik som Socialdemokraterna förde. Det såg någonting bättre.

Jag tror att svenska folket är klokt nog att se att man inte vänder denna skuta på hundra dagar. Vi tar steg. Vi vet i vilken riktning vi ska gå. Vi genomför det som svenska folket har röstat för av förändring, av förbättring och av utveckling. Det gäller arbete, ekonomisk stabilitet och att utveckla välfärden så att ingen behöver vara bekymrad för att bli gammal. Det görs för att valfriheten ska öka inom barnomsorgen, för att skolan ska bli tryggare och för att fler människor ska ha ett arbete att gå till.

Vi är en bit på väg. Det finns mycket kvar att göra. Det är många dagar som ligger framför oss av härligt arbete för att genomföra den förbättring som vi ska göra, till exempel för landets pensionärer.

Anf. 70 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Vissa månader när avgifterna är betalda har vi ca 1 000 kr kvar till hushållet och till hygien, mediciner, läkarvård med mera. Det

finns ingen möjlighet att få maten att räcka i en månad till nästa pension på knappt 1 000 kr. Så beskriver en ensamstående mamma familjens situation i sin ansökan om ekonomiskt bidrag från en fond förvaltd av Rädda Barnen, och hon är tyvärr inte ensam.

Rädda Barnen har låtit SE-banken gå igenom hur den ekonomiska utvecklingen har sett ut för barn som växer upp hos ensamstående föräldrar. För familjer med barn där mammorna är arbetslösa fattades 655 kr i månaden för att nå upp till skälig levnadsstandard redan år 2006. En sjukskriven ensamstående förälders familj hamnade på 530 kr minus.

Förändringarna år 2007 innebär en ytterligare försämring för dessa familjer. Det är familjer som är beroende av försörjningsstöd eller som har mycket låga löner. Dessa uträkningar och rapporterna om barnfattigdomen i Sverige pekar på behovet av att analysera förändringar i trygghetssystemen ur ett barnperspektiv.

Vi i Vänsterpartiet har länge kämpat för att de som växer upp i fattiga familjer ska få det bättre. Förra året höjde vi barnbidraget. Men vi såg också att i vissa kommuner får familjer försörjningsstödet sänkt med lika mycket pengar som barnbidraget höjts. Det var ju fel.

Uppenbarligen tycker inte regeringen det. Nu har socialministern övertygat regeringen om att frågan inte ens behöver undersökas i en utredning. I november fattade ni i den borgerliga regeringen beslut om att stoppa utredningsdirektivet som den tidigare regeringen lade fram på Vänsterpartiets initiativ. Det handlade om att försöka att förhindra en sänkning av försörjningsstödet när barnbidraget ökar.

Det var väl en trevlig julklapp till de 250 000 barn som växer upp i fattigdom i Sverige i dag, Göran Hägglund.

Anf. 71 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Jag delar Lars Ohlys oro för många barnfamiljers ekonomiska situation. Den undersökning som finns är visserligen gjord på ett underlag som ingalunda är heltäckande, utan den handlar om vissa familjer som har sökt pengar från en viss stiftelse. Men situationen för den gruppen är uppenbarligen bekymmersam.

Det blir lite tjatigt att under hela debatten återkomma till den mest centrala frågan, nämligen att det handlar om jobben. Den viktigaste uppgiften är att bryta en politik där människor inte har ett arbete att gå till.

Nästa sak är att genomföra den skattesänkning som gäller från den 1 januari och som kommer att märkas på januarilönen. Den gör att människor får ett större utrymme i sin plånbok och mer pengar kvar efter skatt. Båda dessa förändringar, nyinriktningen på jobbpolitiken som gör att fler människor får arbete och skattesänkningen, är åtgärder som är mycket verkningsfulla och som man kanske skulle kunna tänka sig att ytterligare något parti kunde sluta upp bakom. Men Vänsterpartiet väljer att inte göra det.

Anf. 72 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Om det fanns något skäl att finansiera era orättvisa skattesänkningar, och därigenom låta de arbetslösa få det sämre, skulle det finnas någon logik i er politik. Det finns inte ens ekonomiska skäl för att bekosta skattesänkningar eftersom svensk ekonomi i dag går oerhört mycket bättre än på länge.

Det är en ren, cynisk klasspolitik som ni bedriver. Ni försämrar för dem som har det sämst och förbättrar för dem som redan har det bra.

Inte ger det några nya jobb att ni försämrar för den arbetslösa, ensamstående mamman. På vilket sätt blir det fler jobb genom att hon får mindre att leva för, att hennes utgifter kommer att överstiga inkomsterna ytterligare så att hon inte har 1 000 kr kvar till hushållsutgifter, hygien, mediciner och läkarvård utan kanske 800 kr eller 700 kr i månaden? På vilket sätt skapar det ett enda nytt jobb? Det skapar bara fler barn som växer upp i fattiga miljöer. Det är resultatet av er politik, Göran Hägglund.

(Applåder)

Anf. 73 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Jag nämnde alldeles nyss att Konjunkturinstitutet i sina bedömningar har sagt att regeringens politik innebär att ytterligare 30 000 arbeten tillkommer, i förhållande till om omläggningen inte hade skett. Ytterligare 30 000 personer får möjligheten att gå till ett arbete. Det tycker jag är betydelsefullt.

Det som vi föreslår, eller har genomfört, handlar om åtgärder för att få fler människor i arbete, men också om mer pengar i handen för den person som får sin lön utbetald. Detta innebär förbättringar.

Lars Ohly bedriver en ganska enkel demagogi som skymmer komplicerade samband som har effekt på det sätt som Konjunkturinstitutet har dokumenterat. Fler människor i arbete leder till att fler kan försörja sig själva. Det leder till att vi får större intäkter som gör att vi kan förstärka, förbättra och utveckla den välfärd som med en annan politik kommer att försvagas löpande om färre människor är i arbete.

Anf. 74 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att det finns en hel del bra i den politik som den nya regeringen driver på arbetsmarknadsområdet. Jag tycker till exempel att det är väldigt bra att man är beredd att reformera arbetsförmedlingen så att den blir mer individriktad. Det arbetet hade delvis inletts, men jag tror att man kan göra mycket mer för att människor ska kunna känna att de får den hjälp och det stöd som de behöver.

Valet står ju inte mellan att man måste ha hela alliansens politik eller ingenting av den. Det finns naturligtvis saker som är bra och saker som är dåliga.

En sak som har kommit upp precis nyligen och som har bekymrat mig mycket är att Sven Otto Littorin har kommit fram med ett förslag där han har sagt att människor som är arbetslösa i dag redan från första dagen måste vara beredda att ta ett jobb på en annan ort. Det kan man tycka låter rimligt i första skedet. Det är klart att om man är arbetslös och det finns ett jobb någonstans så ska man sticka dit och ta det.

Men jag tror att det här kan leda till stora bekymmer, inte minst för barnfamiljer och för barnen i de familjerna. Det finns en anledning till att man har haft en viss tid under vilken människor inte har tvingats ta ett jobb som finns på en annan ort. Man har utgått just från det här att kunna hålla ihop familjerna.

Jag undrar hur man har gjort i regeringen. Har man analyserat barnperspektivet och gjort en barnkonsekvensanalys innan man lägger fram ett sådant förslag? Det finns en barnkonvention från FN som vi har förbundit oss att följa, där det sägs att man ska ta hänsyn till hur olika politiska beslut påverkar barnen.

Jag ser att det finns risker här. Antingen är den ena föräldern tvungen att flytta i väg långt ifrån resten av familjen eller så måste barnet ryckas upp från dagis och skola, kanske under en kort tid, och följa med på en flytt till en annan ort. Det kan också bli ekonomiska problem med tanke på att man kanske måste ha dubbla boenden och så vidare.

Jag undrar helt enkelt om ni har gjort en barnkonsekvensanalys. Gäller förslaget även barnfamiljer, eller kan de på något vis undantas?

Anf. 75 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Frågor som rör under vilka förhållanden man ska vara ”tvungen” att ta ett arbete är någonting som har diskuterats under en lång följd av år. Det gäller till exempel vilka pendlingsavstånd man ska kunna tvingas att ta arbete inom. Det gäller också hur många gånger man kan tacka nej till ett erbjudet arbete och så vidare.

Det här är frågor som förstås ständigt måste diskuteras. När barn finns med i bilden är det också självfallet en oerhört stor kostnad om en familj inte önskar flytta. Barn rycks upp med sina rötter och tas bort från sina kamrater och sin trygga skolmiljö till ett annat sammanhang. Därför måste en ständig avvägning göras av de krav som ställs inom arbetsmarknadspolitiken och vad som är rimligt för en familj att bära, inte minst när det gäller barn. Detta är sådant som naturligtvis ska vägas in när man utformar förslag som berör barn, och för den delen även vuxna. Men det är särskilt ömmande när det gäller barnens situation.

Anf. 76 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Okej – då kan man möjligen försöka göra den tolkningen av detta svar att du kan tänka dig att se till att diskussionen kommer upp i regeringen om den inte har varit uppe redan. Man kanske skulle kunna göra en annan bedömning när det gäller barnfamiljer och det här förslaget. Jag tycker att det vore bra om man kunde göra det.

Jag är också orolig över själva attityden i regeringens resonemang om att man ska öka skillnaderna mellan att vara arbetslös eller sjukskriven och att jobba. Det resonemanget, när man pratar om att många människor plötsligt kommer att kunna komma i jobb när man ökar skillnaden, bygger på att man inte tror att de som i dag är sjuka och arbetslösa egentligen vill ha ett jobb. Det handlar om en motvilja från deras sida, tror man. Det tror jag är helt fel.

Jag skulle gärna vilja se att man kunde byta retorik och visa lite mer förtroende för de människor som är arbetslösa eller sjukskrivna. Man ska betrakta dem med samma värdighet som man pratar om i förhållande till äldre. Kanske något slags värdighetsgaranti i bemötandet även av arbetslösa och sjukskrivna skulle vara på sin plats för den nya regeringen.

Anf. 77 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! När det gäller utformningen av förslag som rör arbetsmarknaden är det självklart att de ska utformas också med barnens behov i centrum.

Detta med att öka skillnaderna mellan inkomster när man har arbete och när man inte har arbete är en viktig del av regeringens politik, men det är inte regeringens hela politik. Regeringens politik bygger på att det ska vara mer lönsamt att arbeta, men den bygger också på att vi genomför förbättringar som gör att fler företag, inte minst småföretag, vågar ta steget och anställa människor så att fler får ett jobb att gå till.

Det är helheten som kommer att ge effekterna, som vi sade i den tidigare diskussionen. Detta har också vidimerats av Konjunkturinstitutet. För varje ytterligare person som kan gå från arbetslöshet till ett arbete har vi gjort en stor vinst. Det är förstås en ekonomisk vinst – kanske mindre viktigt – och framför allt en mänsklig vinst. En människa får en möjlighet att försörja sig själv och bli delaktig i sammanhanget.

Jag tror att det är rätt väg att gå. Konjunkturinstitutet visar att det faktiskt fungerar.

Anf. 78 LARS OHLY (v):

Herr talman! Valet var ett nederlag för oss som ville fortsätta att utjämna klass- och könsskillnader i Sverige. Det var ett misslyckande för Vänsterpartiet som gjorde ett dåligt val och dessutom hörde till en majoritet som förlorade makten. Det här kommer självfallet att få konsekvenser för hur vi formulerar politiken i framtiden. Vi kommer att ha en mycket öppen diskussion om hur en radikal vänsterpolitik ska utformas.

Men alliansen vann inte valet enbart på sin egen styrka utan även ibland på rena lögner om sin egen politik och ibland på förtiganden om samma politik.

Den regering som bildades efter valet är inte någon alliansregering i ordets egentliga bemärkelse. Det är en ren högerregering. Varför kan jag säga så? Jo, därför att Fredrik Reinfeldts Moderata samlingspartiet har lagt beslag på nästan alla de tunga, viktiga positionerna i regeringen. Det gäller statsministerposten såklart, finansministerposten, utrikesministerposten, försvarsministerposten och arbetsmarknadsministerposten, och av någon märklig slump råkar dessutom alla dessa ministrar vara män.

Regeringen fick inte någon särskilt bra inledning. Den var snarare katastrofal. Det har väl aldrig hänt förut att en regering har börjat så dåligt med två ministrar som avgick inom tio dagar.

Sedan har man börjat, och i en del fall är jag helt överens med de regeringsföreträdare som säger att man gör det man skulle göra. Visst, ni sade att ni skulle sänka ersättningsnivåerna för arbetslösa. Ni sade att ni skulle höja kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringen. I andra fall visar sig valresultatet i en politik som ni förnekade att ni skulle stå för före valet. Det gäller till exempel utförsäljningen av akutsjukhusen. På område efter område ser vi hur ett orättvisare Sverige växer fram.

Ni sänker inkomstskatter, ni halverar förmögenhetsskatten och ni kommer att gå vidare med att ta bort förmögenhetsskatten och fastighets-skatten, och vi vet vilka som gynnas. De som redan har kommer att få mer. Ni ska sälja ut statliga verksamheter, statliga bolag och statliga företag. Det som vi i dag äger gemensamt och som gör oss alla lite rikare

kommer att utbjudas till försäljning till ett fåtal rika kapitalägare som kan förmera sina inkomster i framtiden. Därigenom ökar klyftorna ytterligare, och dessutom minskar demokratins omfång i samhället.

På miljöområdet har vi redan tidigare i debatten varit inne på den tragiska utveckling som innebär att man pratar miljö men inte gör något. Man har inte något konkret att komma med utan hänskjuter frågor om klimathoten till arbetsgrupper och kommissioner, och när man väl fattar beslut går de i fel riktning. Det gäller till exempel majoriteten i Stockholms läns landsting som försämrar för kollektivtrafikresenärer, höjer taxorna för dem som använder buss, tunnelbana och pendeltåg och i stället gynnar biltrafiken, vilket naturligtvis leder till ökade utsläpp och ett värre klimathot.

Jag hade vissa förhoppningar när det gällde asyl- och flyktingpolitiken. Det berodde naturligtvis på att tre av de fyra partier som ingår i regeringen tidigare, tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, har varit kritiska till den politik som fördes av den socialdemokratiska regeringen med Moderata samlingspartiets stöd. Den politiken har många beskrivit som inhuman och ogenerös, och den fortsätter ju nu. Det är förvånande och deprimerande att ni tre inte lyckades förändra den politiken när ni nu inte bara sitter i någon form av samarbete utan också direkt har gått in i regeringen och är gemensamt ansvariga för politiken.

När det gäller rättssäkerhetsfrågorna har vi till och med fått en minister som tycker att det är fullständigt självklart att den som anklagas för terroristbrott inte får veta vad han anklagas för. Nej, det är inte självklart för dem som tycker att rättssäkerhet är en princip som ska försvaras i alla lägen. Det är inte självklart för oss som tycker att det faktiskt är viktigt att behålla vissa grader av civilisation även i kampen mot terrorismen.

Mina förväntningar när det gällde kultur och public service var väl inte så höga, men ni har negativt lyckats överträffa de förväntningar som ändå fanns genom att stå för en kulturpolitik där man ser kultur som en vara vilken som helst. Kulturarbetsmarknaden ska ses som en marknad vilken som helst. Det är klart att vi kan ha en kultursektor som helt är beroende av att människor betalar för den kultur som produceras. Då får de som har mest större möjlighet än de som har minst att styra även på det området. Men det leder också till en utarmning av kulturutbudet. Det är inte bara genom höjda entréavgifter till statliga museer som er kulturpolitik kommer att visa sig utan också i minskat stöd till alternativa kulturformer och minskat stöd till människors utövande av kultur, vilket leder till att de får svårt att göra det.

Angreppen på public service har vi väl bara sett början på. Ni börjar er regeringsperiod med att säga upp den sexåriga längden på avtalet som vi tidigare hade kommit överens om med flera av er partier i regeringen. Vi befarar att ni kommer att fortsätta angreppen på public service under mandatperioden.

Feminismens ställning i svensk politik är värd ett särskilt kapitel. För några år sedan var det sex av sju partiledare som kallade sig feminister. Då kan man fråga sig om det var bra eller dåligt jämfört med i dag när flera av er säger att ni inte är feminister. Var Moderata samlingspartiet bättre på att driva kampen för kvinnors rättigheter när Bo Lundgren svarade ja på frågan om han var feminist än vad ni är under Fredrik Reinfeldts ledning? Nej, det är väl tveksamt. Men att sex av sju svarade ja på

frågan om de var feminister för ett antal år sedan sade någonting om det samhällsklimat i vilket vi levde då. Att ni nu säger nej som svar på samma fråga säger något om det samhällsklimat vi lever i nu. Det är nämligen så att kvinnors rättigheter inte längre är en självklar del av politikens utformning – tvärtom.

Nu ska man dölja skälen till kvinnors underordning. Nu ska man inte tala om strukturella problem utan om diskriminering, osakliga löneskillnader och annat. Där har faktiskt Vänsterpartiet, i samarbetet med de andra, tidigare kommit fram med vissa förslag som åtminstone skulle angripa den underordning av kvinnor som vi ser i samhället. Vi hade till exempel ett framförhandlat förslag om rätten till heltid. Ett av era första beslut var att slopa det förslaget. Vi hade också en handlingsplan mot lönediskriminering som angrep de strukturella problemen med kvinnors underordning på arbetsmarknaden där osakliga löneskillnader sannolikt är det minsta problemet, men den handlingsplanen tog ni bort.

Problemet med att ni inte kallar er feminister är att ni står för en politik som förstärker skillnader och minskar kvinnors möjligheter att kräva den makt, det inflytande och den del av förmögenheter och inkomster som borde tillkomma dem.

(Applåder)

Fredrik Reinfeldt sade i sitt sommartal att han var beredd att plussa på alla socialdemokratiska löften om förstärkningar till vård, skola och omsorg. Nu får vi se vad era beslut innebär för kommunernas möjligheter när till exempel kostnaderna för socialbidrag befaras öka kraftigt i samband med era sänkta ersättningsnivåer för arbetslösa och så måningom för sjuka. I en enkät som Sveriges Kommuner och Landsting har låtit göra bedömer 82 % av de 193 kommuner som svarade att den förändrade arbetsmarknadspolitiken leder till ökade kostnader.

Ni kommer att öka antalet privatiseringar, konkurrensutsättningar och försäljningar också inom kommunal sektor. Vid upphandling gäller det att pressa kostnaderna för att vinna. På det följer en slimmad organisation och press på personalen. Mänskliga värden riskerar att väga lätt när ekonomiska intressen och jakt på nya marknader att göra vinst på tillåts styra verksamheten. Att låta privata intressen göra vinst på människors behov av vård, omsorg och utbildning verkar vara viktigare för er än att få fler i arbete och öka kvaliteten i offentlig sektor.

Sedan angriper ni ungdomsarbetslösheten genom att öka möjligheten för arbetsgivare att använda sig av visstidsanställningar. Ni ökar otryggheten för en grupp som redan lider av den otrygghet som är alldeles för vanlig på arbetsmarknaden.

Vad leder det här till för slutsatser? Jo, vi har fått en regering som gifter samman den ekonomiska makten med den politiska. Carl Bildt är ett exempel på det. Men om Carl Bildt avgick skulle ni fortfarande vara företrädare för de intressen som redan har makt genom sitt ägande i samhället. Det kommer att vara Vänsterpartiets avgörande kritik mot er under hela den här mandatperioden, därför att vi vet att ni står för andra intressen än dem som vi som förlorade valet står för, nämligen kampen för rättvisa och minskade skillnader.

(Applåder)

Anf. 79 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik:

Herr talman! Förr i tiden sade man att det här att fylla 50 innebär att befinna sig på livets middagshöjd. Jag är inte säker på att det är så. Nu, med den genomsnittliga överlevnadsålder som råder nuförtiden, kan Lars Ohly se fram emot många år på livets middagshöjd. Men det är väl ändå så att vid en sådan milstolpe blickar man tillbaka lite grann på sitt liv. Lars Ohly brukar säga att han började sin politiska bana i Folkpartiets ungdomsförbund men att han snabbt förstod att han hade hamnat fel. Det var väl väldigt bra att det missförståndet klarades ut.

Jag såg i en insändare i en tidning i dag att Lars Ohly hade sagt att det som förde honom till politiken var förbittring över att det i Europa fanns diktaturer. Så var det ju. Han nämnde då Portugal, Spanien och Grekland. Men i Europa på den tiden fanns det ju många fler diktaturer: Estland, Lettland, Litauen, Östtyskland, Sovjetunionen, Tjeckoslovakien och flera andra.

När du nu, Lars Ohly, ser tillbaka på ditt liv, tycker du att du var för godtrogen när det gällde det kommunistiska förtrycket? Ångrar du att du hade sådana skygglappar för det förtryck som utövades i kommunismens namn? Är du nu, när du fyller 50, redo att säga att den delen av ditt politiska engagemang var ett svek mot förtryckta människor och ett svek mot de ideal som du står för i dag?

Anf. 80 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Ja.

Anf. 81 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Lars Ohly uppehöll sig en hel del omkring etiketter och om hur många statsråd som kallade sig för feminister och så vidare. Jag tror väl att han, kanske mer än de flesta andra, har ånkrat en del av det här etiketterandet och kommit fram till att det är klokt att i andra sammanhang mer diskutera politikens innehåll. Så tror jag att det är på det här området också. Recensera gärna regeringen utifrån den praktiska politik som förs och diskutera det, och sedan kan det där etiketterandet väl få finnas som ett spår. Men det faktiska innehållet i politiken är ju ändå det som spelar roll.

Det är så att vi gör väldigt mycket, bland annat när det gäller åtgärder för att få stopp på mäns våld mot kvinnor, ett väldigt viktigt problem, och vi kraftsamlar för att åtgärda detta. Vi är verksamma, till skillnad från Lars Ohly och hans parti, när det gäller att få fler kvinnor att starta och driva företag. Vi ser en möjlighet för fler kvinnor som varit inlåsta i monopolverksamheter att själva bli företagare och kunna styra mer av sitt eget liv.

När det gäller frågan om socialbidrag och kommunerna är det så att det har gjorts beräkningar av detta. Även om man gör oerhört pessimistiska beräkningar, alltså att bidragstagandet ligger kvar på dagens nivå, kommer kostnaderna att öka marginellt. För Sveriges kommuner totalt sett rör det sig om 30–50 miljoner kronor, och då har man gjort pessim-

istiska beräkningar. Man ska komma ihåg att de totala kostnaderna ligger på 8–9 miljarder kronor per år.

Anf. 82 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Jag ska avhålla mig från att vara ironisk, därför att jag misslyckades fullständigt med det i ett tidigare replikskifte med Maud Olofsson. Hon trodde att när jag använde begreppet ”eminent politik” så menade jag det.

Därför ska jag inte kalla er politik för någonting snällt utan för vad den faktiskt är. Det är en katastrofal politik, för oss som vill minska skillnaderna på arbetsmarknaden mellan kvinnor och män och som vill bryta den strukturella underordning som kvinnor drabbas av i vårt samhälle. Och varför är den det? Jo, just av sakpolitiska skäl. Jag var inne på ett par av dem. Ett skäl är att ni har stoppat den proposition som fanns färdigförhandlad och beredd att läggas fram om rätten till heltid, en av de viktigaste reformerna för kvinnor på arbetsmarknaden som i dag förvägras rätten till en heltidsinkomst och därmed till en självständig ekonomi. Ni har stoppat vår lönediskrimineringshandlingsplan i papperskorgen, men har ni kommit med någonting annat? Nej, självklart inte. Det är väl marknadskrafterna som vanligt som ska lösa problemet med kvinnors strukturella underordning.

Det handlar inte om osakliga löneskillnader, Göran Hägglund. I väldigt liten utsträckning handlar det om det. Det är ett problem som också måste åtgärdas. Nej, det handlar om en strukturell underordning, där kvinnors arbete värderas lägre än mäns arbete. Har man inte den insikten, ja, då är det klart att man inte heller gör någonting åt den, och så kanske man skrotar den handlingsplan som faktiskt var ämnad att göra något åt problemet.

Det är alltså på område efter område så att ni står för en politik som försämrar för kvinnor. Också försämringarna av sjukförsäkringen och akassan slår i större utsträckning mot kvinnor än män, eftersom de i större utsträckning är beroende av de sociala försäkringssystemen för att kunna leva ett gott liv.

Jag ska ge Göran Hägglund beröm på en punkt, och det är att du har gjort upp med de mörka högerkrafter inom ditt eget parti som ville ifrågasätta rätten till abort. I den interpellationsdebatt vi hade i går var du tydlig med att regeringen kommer att lägga fram ett förslag om att också utländska kvinnor ska ha rätten till att få abort i Sverige på säkra medicinska villkor. Det är det enda område när det gäller feminismen där jag i dagsläget känner att jag kan ge dig något som helst erkännande.

(Applåder)

Anf. 83 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Vi diskuterar gärna det sakliga innehållet. När det gäller rätten till heltid tror vi inte att det är en åtgärd som kommer att leda till de förbättringar av jämställdheten som Lars Ohly tror att den ska åstadkomma. Vi tror att det är ett slag i luften och kommer att leda till färre arbetstillfällen och därmed att färre kvinnor kan ha ett arbete – färre män också, för den delen.

Vi har i regeringsförklaringen och i budgeten presenterat en lång räckta åtgärder som vi avser att återkomma till. Det har gått hundra dagar.

Allting har vi inte kunnat genomföra hittills, men mer kommer att göras för att fler människor ska ha arbete – för att fler kvinnor ska ha ett jobb. När det gäller löneförhandlingar kan vi som regering naturligtvis inte tala om att det ska bli så eller så, men här har vi ett väldigt viktigt opinionsbildande arbete att göra. Staten har ett ansvar som arbetsgivare, och inte minst kommuner och landsting har ett väldigt stort ansvar som arbetsgivare för väldigt många kvinnor som är verksamma just inom välfärdssektorn.

Anf. 84 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Jag ska be Göran Hägglund att fundera på följande: Varför är det så att arbetsmarknaden går att organisera så att nästan alla manligt dominerade yrken ges rätten till heltid medan kvinnligt dominerade yrken förvägras denna rätt? Det är ju precis så det ser ut. Det är inom kvinnligt dominerade yrken som påtvingad deltid är ett stort problem.

Naturligtvis skulle det gå att organisera det utan att arbetslösheten ökade eller att kostnaderna blev astronomiska för arbetsgivarna. Det handlar helt enkelt om att kvinnors arbete värderas lägre än mäns arbete. Det handlar om den gamla föreställningen om att kvinnors arbete är till för att kanske ge en liten extrainkomst till hushållet – inte för att kvinnor ska ha en självständig ekonomi och stå på egna ben.

Med det synsättet, den gamla familjebildningen där mannen är huvudansvarig för försörjningen, fungerar kvinnors påtvingade deltid alldeles utmärkt. Det samhället vill vi emellertid inte ha. Vi vill ha ett samhälle där kvinnor och män är jämlika och har rättvisa villkor, men det samhället kommer vi längre bort från med er politik. Det är det sorgliga i dagsläget.

(Applåder)

Anf. 85 MARIA WETTERSTRAND (mp):

Herr talman! Det vi sett av det som den regering som tillträdde för fyra månader sedan hittills gjort kan man inte göra någon annan tolkning av än att det inneburit fyra förlorade månader för miljöpolitiken. Det har också inneburit fyra förlorade månader för jämställdhetspolitiken. Den fråga som vi som är engagerade i dessa frågor ställer oss i dag är om det även ska bli fyra förlorade år.

När det gäller miljöfrågorna kom regeringen fullständigt oförberedd till Regeringskansliet. Det fanns mycket politik förberedd. Det har de rätt i. Men de räknade inte med att behöva bedriva någon miljöpolitik. Det visade sig dock att svenska folket var intresserat av miljöfrågor, och regeringen var tvungen att, yrvaket, börja fundera. Nu är klimatet i fokus i retoriken, men i den verkliga politiken lyser det med sin frånvaro.

Hoppet är nu att det engagemang för klimatfrågorna som väckts bland människor runtom i Sverige ska fortsätta att leva vidare under de kommande fyra åren så att regeringen inte bara kommer undan med tomma ord utan faktiskt också tvingas göra något. Jag sätter därför mitt hopp till det engagemang som väckts hos många svenskar och som naturligtvis också funnits sedan lång tid.

Klimatfrågan är den allra största solidaritetsfrågan i ett globalt perspektiv. Den som inte tar sitt ansvar för att minska utsläppen accepterar

indirekt att människor som lever på andra sidan jorden får sina livsförutsättningar förstörda. Det innebär att områden där människor bedriver fiske i korallrev förstörs på grund av att temperaturen på havsvattnet stiger eller att havsvattennivåerna stiger så att de inte längre kan bo kvar i låglänta områden. Det drabbar de fattiga hårdast. Klimatförändringarna innebär också att vi får mer extrema väderfenomen. Det drabbar oss här hemma, men ännu hårdare drabbas de som inte har råd att bygga lika kraftiga och säkra bostäder och vägar som vi.

Klimatet är alltså en solidaritetsfråga, men det är i allra högsta grad även en ekonomisk fråga. Det varnas för att 20 % av världsekonomin kan komma att raseras på grund av klimatförändringar om vi inte gör någonting åt det. Om det inträffar innebär det naturligtvis ett oerhört hårt slag mot hela det samhälle som vi byggt upp i västvärlden. Det ligger alltså ett starkt ekonomiskt intresse i att förebygga klimatförändringar. Trots det hör vi i dagens debatt företrädare för regeringen säga att de inte kan göra insatser eftersom det hotar tillväxt och jobb. Det som hotar tillväxt och jobb är att inte göra någonting åt klimatförändringarna.

Vi ska inte vara rädda för att vara ett föregångsland, tvärtom. Den som är ett föregångsland på klimatområdet kommer att ha stora fördelar framöver. Om vi är mindre beroende av olja än andra när oljepriserna skjuter i höjden betyder det att vi kommer lindrigare undan. Ju tidigare vi gör insatser desto bättre.

Nu har regeringen i stället valt att ta en klimatpolitisk timeout till 2008. Då, säger man, ska det komma politiska förslag. Man hade helt enkelt inte förberett sig och måste därför fundera lite till. Under tiden, av det vi sett hittills i alla fall, har man valt att gå åt motsatt håll. Man har fattat ett antal politiska beslut som innebär ökade utsläpp. Man smög i väg till Bryssel strax före jul för att kräva två miljoner ton i ökade utsläppsrätter till den svenska industrin. Det är samma regering som i debatterna alltid hävdar att det är den internationella politiken som är viktigast på miljöområdet och att det är inom EU som vi gemensamt ska komma överens om vad vi ska göra.

När EU-kommissionen sedan för en gångs skull gör någonting bra och säger att Sveriges utsläpp måste minska, eller rättare sagt endast öka lite grann, för det var vad det handlade om, då kräver man att få öka dem ännu mer. Jag har svårt att se hur någon kan tro på talet om internationellt ansvar och internationellt samarbete när detta är den första stora insatsen.

Det som hänt hittills vad gäller klimatområdet, som alltså sägs vara det prioriterade miljöområdet, det är tomma ord, det är ett och annat hittegods från den rödgröna budgeten som man inte tagit bort utan låter ligga kvar och nu skryter med, och det är insatser i fel riktning. Man har meddelat att pengar ska tas från järnvägar och satsas på vägbyggen. Man har valt att slopa flygskatten; flyget ska inte betala några miljökostnader. Man har krävt ökade utsläppsrätter. Man tiger som fisken i vattnet om naturgasledning i Östersjön, om de ska byggas eller inte. Samma sak gäller de naturgasledningar som man funderar på att dra över land och som kommer att göra oss ännu mer beroende av fossila bränslen. Man har också försökt stoppa Citybanan, den just nu viktigaste järnvägsinvesteringen i Sverige.

I Stockholm har man valt att fyrdubbla priset för många som väljer att åka kollektivt. Man vill ta pengarna från trängselskatten och lägga dem på vägbyggen. Dessutom har man halverat miljöförvaltningens budget i Stockholm. Efter detta facit tror jag inte att någon stockholmare som bryr sig om miljön kommer att kunna rösta på något av de fyra borgerliga partierna i nästa val. Till dem som bor på andra håll i landet vill jag säga: Se detta som ett varnande exempel. Det är så det ser ut när borgarna prioriterar miljöfrågor!

Det är emellertid inte bara beträffande miljöfrågorna man kommit oförberedd till Regeringskansliet, utan det gäller också jämställdheten. Vi har haft en diskussion om hur vi ska komma framåt när det gäller jämställda löner. Vi i Miljöpartiet har lagt fram ett förslag om att staten ska ta initiativ till ett handslag för jämställda löner genom att försöka få med facket och de olika offentliga arbetsgivarna, alltså stat, kommuner och landsting. Facket är intresserat, och LO är med på tåget tillsammans med Kommunal och kräver större löneökningar för lågbetalda kvinnor. Sveriges Kommuner och Landsting vill gärna ta tag i dessa frågor och göra något.

Det regeringen gör som svar på detta, när vi för första gången ser ett gemensamt intresse för dessa frågor, är att dra tillbaka den tidigare röd-gröna majoritetens förslag om en plan för jämställda löner. Det är helt okej att dra tillbaka ett tidigare förslag. Jag kan förstå om ni inte tycker att allt som står i den är utmärkt, men i så fall kunde ni väl ha en egen politik att ersätta den med – men inte. Det enda svar man får är att det ska satsas på kvinnors företagande. Visst, det är jättebra att satsa på kvinnors företagande, men det hjälper inte de underbetalda kvinnorna att betala sina räkningar.

På ett område var regeringen däremot väl förberedd. Man hade nämligen både det ena och det andra förslaget som gick ut på att öka skillnaden mellan den som har och den som inte har ett jobb. Man säger att det ska skapa nya arbetstillfällen. Faktum är att många av de förslag som man pratat om och som skulle få i gång nya företag och öka anställningarna har vi inte sett röken av. Tvärtom har man tagit bort en rabatt på arbetsgivaravgifter för småföretagare utan att den ersatts med något annat. Det ska komma sedan, säger man, en annan gång.

Det talas också om nystartsjobb – för övrigt en jättesnygg benämning, mycket bättre än plusjobb måste jag säga. Ni ska ha en eloge för det. Jag tror att det är mycket trevligare att ta ett nystartsjobb än ett plusjobb när man varit borta länge från arbetsmarknaden. Antalet nystartsjobb är emellertid lägre än det antal platser som fanns inom arbetsmarknadspolitiken tidigare. Jobben ska alltså komma automatiskt genom att man försämrar för arbetslösa, sjuka och förtidspensionärer. Det låter som om de människor som finns utanför arbetsmarknaden befann sig i den situationen för att de tycker att det är roligt. Som om de inte skulle jobba om de verkligen kunde och fick chansen; de kanske önskar det högst av allt! Just den attityden, att det på något vis är de som hamnat utanför arbetsmarknaden som ska pressas att ta jobb, tycker jag är mycket svår att acceptera i den nya regeringens politik.

Jag skulle vilja att man införde en värdighetsgaranti för arbetslösa, sjukskrivna och förtidspensionärer. De ska garanteras att bli bemötta med värdighet och inte misstänkliggöras. De ska inte bemötas på ett sådant

sätt som om det var deras eget fel, som om de själva har valt att vara i den situation de är i.

Det finns en stor risk att vi ser framför oss fyra förlorade år för miljön och jämställdheten. De fyra förlorade åren för rättvisa har börjat konkret för många människor. Det kommer att bli kostsamma år för de sjuka och arbetslösa som inte lyckas med att ta sig ur sin situation.

(Applåder)

Anf. 86 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Den som minns tillbaka till tidernas begynnelse, åtminstone till början av debatten, vet att Maria Wetterstrand och jag hade ett längre replikskifte kring klimat- och miljöfrågor. Jag tänkte därför ta upp en annan fråga.

Vi har lärt oss att det här är en ovanlig dag. Det är ovanligt att socialdemokratiska ledare slutar. Det ska tydligen på ett ovanligt sätt avslutas med att vänsterledaren Lars Ohly fyller 50 år utan att landa i Spy Bar. Det är också ovanligt att Maria Wetterstrand är en miljöpartist som tänker sitta kvar. Peter Eriksson och Maria Wetterstrand har lite grann i brott med traditionen i partiet meddelat att de vill vara kvar i svensk politik över nästa val, som jag förstår det. Därför står en av de verkliga tungviktarna i vänsteralternativet i svensk politik som vi troligtvis kommer att ha kvar i valet 2010 framför mig just nu.

Socialdemokratin strategi för vägen tillbaka till makten är att all makt ska till dem med hjälp av dig utan att du får något att säga till om. Det är en kort sammanfattning. Socialdemokraterna tycker att Miljöpartiet mest är i vägen och har irriterande synpunkter, men de ser gärna att ni röstar fram dem till makten. Det vore intressant att höra vad du tycker. Hur upplever du att socialdemokratin påverkas av Miljöpartiet? I vilka delar kommer Maria Wetterstrand att vara tydlig i sin kritik och i sina krav på hur socialdemokratin ska utvecklas för att vara en del av det tänkta regeringsalternativet?

Jag vill gärna ge en eloge till Miljöpartiet. Jag uppfattar inte att ni har ställt er upp och sagt att allt som alliansen har gjort är fel. Maria har också påpekat det i dagens debatt. Vi kommer nogsamman att följa er som en självständig part i svensk politik. Vi ser när ni är kritiska, och det kan vi säkert få en debatt om. Men vi ser också sådant där ni håller med. För mig är ni ett självständigt alternativ. Ser socialdemokratin er på samma sätt?

Anf. 87 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Tack så mycket för den frågan. Vart Socialdemokraterna tar vägen framöver vet vi lite om just nu. Förhoppningsvis kommer vi att ha en klarare bild av det om ett antal månader när vi vet vilken person det blir och vilken politisk agenda den står för.

Jag skulle gärna se att man hade samma system som i Finland där olika partiledarkandidater reser runt i landet och berättar öppet om sina politiska ståndpunkter för sina partimedlemmar och att det därefter görs ett val. Då blir det en öppen diskussion kring de olika politiska inriktningarna. Det sker inte i något parti i Sverige – inte ens i Miljöpartiet, även om vi ibland har flera kandidater.

Det går inte att riktigt svara på hur vi kommer att ställa oss till den politiska linje och den inriktning som Socialdemokraterna tar. Det vi däremot vill är att Miljöpartiet ska bli ett starkare och större parti. Vi har ökat vårt medlemsantal med ungefär 30 % under förra året.

Jag vill att Miljöpartiet ska vara ett parti för alltifrån frihetliga vänsterväljare till socialliberaler. Jag tror att det finns goda möjligheter för det under mandatperioden. Jag tror att det kommer att finnas en och annan socialliberal som kommer att bli besviken på den politik som alliansregeringen driver och som kommer att se att det är önskvärt att det finns ett alternativ att rösta på i nästa val. Jag tror också att det finns många frihetliga vänsterväljare som inte är lika övertygade om att staten ska ha just så mycket makt som den har i dag i alla människors liv utan gärna skulle se lite förändring. Då ska Miljöpartiet vara alternativet för de människorna. Partiet ska vara engagerat i mänskliga rättigheter, för en asylpolitik värd namnet, för jämställdhet och naturligtvis för en uppbyggnad av ett ekologiskt hållbart samhälle där vi tar ett ansvar för våra barn och barnbarn.

Jag har inte för avsikt att ge något passivt stöd och skänka bort regeringsmakten till någon socialdemokratisk regering igen.

Anf. 88 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Där blev det intressant till slut – inte skänka bort makten utan att få något tillbaka. Det är i övrigt en ganska klassisk beskrivning av det som vi kan enas om, Maria Wetterstrand, inte är en tillväxtbransch, nämligen att försöka fördela 100 % av rösterna. Du precis som alla andra anser att du förtjänar lite fler ...

(MARIA WETTERSTRAND (mp): Absolut!)

... och gärna på andras bekostnad. Där är vi nog ganska överens var och en från sin utgångspunkt.

Vad vi har lärt oss, och som lade grunden för vår allians, när man är verksam i ett flerpartisystem, som syntes i inledningsanförandet som Göran Persson höll som ny partiledare 1996, är att vi måste dra slutsatser av att ingen får egen majoritet. Några av oss har insett det. Jag tror att Miljöpartiet har insett det. Jag tror att Vänsterpartiet har insett det. Det är en part kvar som inte förstår, som inte drar slutsatser, som inte vill berätta sanningen, nämligen att de låter som om de söker makten på egen hand men glömmer att berätta att de är beroende av andra.

Maria Wetterstrand säger att hon inte ger makten gratis. Jag kommer att återkomma i svensk politik under tiden fram till 2010 och fråga om vad det Maria Wetterstrand nu har sagt innebär.

Anf. 89 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Jag har hört Fredrik Reinfeldt vid flera tillfällen ställa frågan också till socialdemokratiska företrädare. Jag har uppskattat det varje gång. Jag tycker att det är fullt rimligt att de som utgör en majoritet också sitter ihop i regeringen. Den ståndpunkten har jag, Peter Eriksson och Miljöpartiet haft under alla de år jag har varit språkrör. Den åsikten kommer vi att fortsätta att ha.

Om det ska vara ett i längden fungerande samarbete måste man sitta tillsammans i regeringen och ta ett ansvar för en helhet. Det gäller både för att man ska veta vem som ska ställas till svars för den politik som bedrivs och också därför att arbetsförhållandena och möjligheterna att göra överenskommelser, där man inte sliter håret av varandra vid budgetförhandlingar en gång i halvåret, ska bli betydligt bättre. Man får en bättre politik, ett bättre samarbetsklimat och det blir mer långsiktighet. Det går att se betydligt mer framåt. Det skulle vara bättre för Sverige.

Anf. 90 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Eftersom socialdemokratins politik nämndes i dessa inlägg vill jag erinra om att Göran Persson i Stjärnhov inte har möjlighet till fler repliker.

Anf. 91 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Vi diskuterar ofta möjligheterna att påverka. Det ingick också i det senaste replikskiftet. Miljöpartiet har länge krävt att fiskekvoterna ska minskas. Er taktik för att minska fiskekvoterna har varit att vara behård i förhandlingarna. Det går att hysa stor sympati för att ni är så fast beslutna att göra saker. Bekymret uppstår när man aldrig når resultat.

När vi tillträdde åkte Eskil Erlandsson till EU och började diskutera problemet med utfiskningen både i Östersjön och i Kattegatt. Han hade som första målsättning att nå fram till ett totalstopp, men han lyckades inte. Men han lyckades minska fiskekvoterna med 10%! Han håller nu på att försöka få fram bättre kontrollmetoder så att fiskarna inte fiskar när de inte har tillåtelse. Det kan vara fråga om att få fram fler fiskedagar i stället för fiskekvoter så att inte död fisk slängs tillbaka i havet. Vi lyckades nå ett resultat!

När Maria Wetterstrand och Miljöpartiet ser resultatet, känns det inte lite bittert att ha varit så behård? Vad finns det för lärdomar att dra för Miljöpartiet när det gäller sättet att hantera samarbetet i EU? Jag tror att det går att koppla till de andra frågor vi har pratat om, det vill säga klimatmålen, den gemensamma energipolitiken på EU-nivå och hur vi över huvud taget jobbar vidare med miljöfrågorna i EU. Jag tror att Miljöpartiet behöver fundera över hur man når resultat. Det skulle vara intressant att veta vilken slutsats Miljöpartiet har dragit av att fiskekvoterna har minskats i Östersjön och Kattegatt. Er politik har inte sparat en enda fisk.

Anf. 92 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Det är en intressant anklagelse. Jag är inte direkt van vid att bli anklagad för att Miljöpartiet skulle vara dåligt på att nå resultat i förhandlingar. Det brukar snarare vara den motsatta anklagelsen som är den vanligaste. Jag tror att partiet är känt för att vara öppet för förhandlingar, att diskutera lösningar utifrån olika perspektiv, just för att vi vill nå ett konkret resultat med vår politik.

Vi har dock inte suttit i regeringen. Det är regeringen som bedriver förhandlingarna inom EU. Det är regeringens representanter som har möjligheter att ta kontakter med andra länders ministrar, föra samtal med dessa och försöka påverka ståndpunkterna i förväg.

Det jag skulle vilja säga är det största problemet med det sätt som fiskepolitiken har bedrivits på de senaste åren är att man inte har varit hundraprocentigt med på den politiken från alla håll inom Regeringskansliet.

Man har inte ägnat all den kraft som jag skulle ha önskat åt att försöka skaffa sig allianspartner i andra länder just för att kunna nå ett konkret resultat inom Europeiska unionen.

Prot. 2006/07:49
17 januari

Det vi har sagt är att Sveriges utgångspunkt i förhandlingarna ska vara de rekommendationer som biologerna lägger fram, detta därför att det är viktigt att det finns någon som tar den ståndpunkten att man ska hålla på de rekommendationer som är satta för att bestånden över huvud taget ska klara sig och överleva. Vi har aldrig sagt, såvitt jag vet – jag har aldrig sagt det – att man sedan när man kommer till vidare samtal inte skulle kunna diskutera andra sätt att få ned kvoterna. När det gäller krav på ökad kontroll och så vidare har det drivits under lång tid.

Den minskning på 10 % som Maud Olofsson är så stolt över är tyvärr fullständigt otillräcklig. Fortfarande är de allra flesta bestånden av matfisk över hela världen runtomkring, överallt, men inte minst i Östersjön och på västkusten, hotade av överfiske och riskerar att kollapsa och försvinna helt och hållet.

Anf. 93 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! 10 % mindre är otillräckligt – ja, det kan jag hålla med om. Men bekymret är att med Maria Wetterstrands politik pågår följande i Sverige.

Fiskarna har sina fiskekvoter. Man åker ut och fiskar. Det man har tillåtelse att ta upp av det man får upp tar man vara på, och resten slänger man tillbaka. Så fungerar det i praktiken. Vi slänger alltså tillbaka död fisk i havet, och den fisken kommer inte att finnas vare sig i Östersjön eller i Kattegatt.

Det är den politik som ni har bedrivit tillsammans med Socialdemokraterna. Ni har tvingat Socialdemokraterna eller med ert goda minne låtit Socialdemokraterna åka till Bryssel och blockera. Det är bara en symbol för hur ni har bedrivit politiken och också misslyckats.

Eskil Erlandsson och vår regering har en helt annan metod. Vi åker dit och är konstruktiva. Vi kommer att vara det på område efter område och nå resultat.

I det här fallet får vi ned fiskekvoterna med 10 %. Ni har misslyckats. Vi räddar fisken i Kattegatt och Östersjön, och vi kommer att gå vidare. Vi räddar miljön.

Jag tycker att Miljöpartiet ska fundera över EU:s betydelse och förhandlingsteknik i det sammanhanget. Vi vill alla vara med och rädda miljön. Jag tror att ni måste byta strategi.

Anf. 94 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik:

Herr talman! Jag tror att det allra bästa som skulle kunna hända på det området var att man fick gröna ministrar i en regering som kunde få ta del av ansvaret att bedriva förhandlingarna, bedriva ett arbete med opinionsbildning bland andra länders ministrar och ta de kontakter som krävs för att man ska kunna få ett stöd för en betydligt mer radikal politik än en minskning på 10 % av fiskekvoterna.

Det som behövs är väldigt kraftfulla insatser, kraftfulla åtgärder, för att få ned fiskeansträngningen. Då kan man prata om fiskedagar eller fiskekvoter, men faktum är att för många av dessa arter krävs det totalstopp för fiske över huvud taget för att de ska ha en chans att växa till sådana nivåer att de kan klara sig långsiktigt.

Centerpartiet har aldrig erkänt att det skulle vara på det sättet att man behöver biologernas rekommendationer. Tvärtom brukar man ifrågasätta

dem och säga att det inte är säkert att de stämmer, att fiskarna nog vet bättre själva hur mycket man ska fiska och så vidare. Den politiken tror jag är betydligt mer skadlig i längden än en politik där man låter biologernas rekommendationer styra. Jag tror att vi får en bättre ekonomi i fisket framöver med en sådan politik.

Prot. 2006/07:49
17 januari

Partiledardebatt

Partiledardebatten var härmed avslutad.

2 § Meddelande om val

Förste vice talmannen meddelade att val till Valprövningsnämnden skulle äga rum *torsdagen den 18 januari*.

3 § Utökning av antalet suppleanter i utskott

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter skulle utökas enligt följande:

från 22 till 24 i finansutskottet
från 20 till 22 i skatteutskottet
från 23 till 24 i justitieutskottet
från 22 till 24 i försvarsutskottet
från 20 till 21 i socialförsäkringsutskottet
från 20 till 22 i socialutskottet
från 24 till 26 i kulturutskottet
från 21 till 23 i utbildningsutskottet
från 22 till 23 i trafikutskottet
från 21 till 23 i miljö- och jordbruksutskottet
från 24 till 26 i näringsutskottet
från 23 till 25 i arbetsmarknadsutskottet

Kammaren medgav dessa utökningar.

4 § Val av extra suppleanter i utskott

Företogs val av extra suppleanter i utskott.

Valet av Fredrik Lundh som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet utgick eftersom Fredrik Lundh redan var invald som suppleant i detta utskott.

Kammaren valde i övrigt i enlighet med valberedningens förslag till

suppleanter i finansutskottet

Karin Åström (s)

Fredrik Olovsson (s)

suppleanter i skatteutskottet
Catharina Bråkenhielm (s)
Lennart Axelsson (s)

suppleant i justitieutskottet
Christer Engelhardt (s)

suppleanter i försvarsutskottet
Leif Pettersson (s)
Kerstin Engle (s)

suppleant i socialförsäkringsutskottet
Ronny Olander (s)

suppleanter i socialutskottet
Lars Wegendal (s)
Carin Runeson (s)

suppleanter i kulturutskottet
Eva Sonidsson (s)
Thomas Strand (s)

suppleanter i utbildningsutskottet
Per Svedberg (s)
Maria Öberg (s)

suppleant i trafikutskottet
Kristina Zakrisson (s)

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet
Helene Petersson i Stockaryd (s)

suppleanter i näringsutskottet
Karl Gustav Abramsson (s)
Carina Hägg (s)

suppleanter i arbetsmarknadsutskottet
Kurt Kvarnström (s)
Matilda Ernkrans (s)

5 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2006/07:35 till justitieutskottet

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2006/07:FPM27 Inrättande av Europeiska tekniska institutet EIT
KOM(2006)604 till näringsutskottet

2006/07:FPM28 Grönbok om kvarstad på bankmedel *KOM(2006)618* till civilutskottet

7 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 17 januari

2006/07:453 Prioriterade frågor för Ams

av *Annika Carlsson* (c)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:454 Uppföljning av felaktiga beslut inom socialtjänsten

av *Mikael Oscarsson* (kd)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:455 90-vägar i Osby och Östra Göinge

av *Ylva Johansson* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:458 Riksväg 40

av *Else-Marie Lindgren* (kd)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:459 Professionsuniversitet i Borås

av *Else-Marie Lindgren* (kd)

till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:460 Ecodriving

av *Else-Marie Lindgren* (kd)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:468 Sveriges relationer med främmande stater

av *Fredrik Olovsson* (s)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2006/07:470 Säkra vägar

av *Maria Lundqvist-Brömster* (fp)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:472 Kommunikationer över Torneälven

av *Karin Åström* (s)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:476 Alliansens enighet kring väg E 22

av *Christer Adelsbo* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

Prot. 2006/07:49
17 januari

2006/07:477 Behovet av upprustning och nyinvestering av E 22
av *Christer Adelsbo* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)
2006/07:478 Brådiskande hantering av väg E 22
av *Christer Adelsbo* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 23 januari.

8 § Kammaren åtskildes kl. 12.47.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till och med 1 § anf. 52 (delvis)
och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Eva-Lena Ekman

1 § Partiledardebatt.....	1
Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	1
Anf. 2 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	4
Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	4
Anf. 4 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	5
Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	5
Anf. 6 LARS OHLY (v) replik.....	6
Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	6
Anf. 8 LARS OHLY (v) replik.....	7
Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	7
Anf. 10 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	8
Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	8
Anf. 12 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	9
Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	9
Anf. 14 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s)	10
Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	13
Anf. 16 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	13
Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	14
Anf. 18 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	14
Anf. 19 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	15
Anf. 20 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	15
Anf. 21 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	16
Anf. 22 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	16
Anf. 23 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik.....	17
Anf. 24 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	17
Anf. 25 Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik.....	18
Anf. 26 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	18
Anf. 27 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	19
Anf. 28 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	19
Anf. 29 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	20
Anf. 30 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	20
Anf. 31 LARS OHLY (v) replik.....	20
Anf. 32 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	21
Anf. 33 LARS OHLY (v) replik.....	22
Anf. 34 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	22
Anf. 35 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	22
Anf. 36 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	23
Anf. 37 MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	24
Anf. 38 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	24
Anf. 39 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	24
Anf. 40 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	27
Anf. 41 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	27
Anf. 42 GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	28
Anf. 43 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	28

Anf. 44	LARS OHLY (v) replik	29
Anf. 45	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	29
Anf. 46	LARS OHLY (v) replik	30
Anf. 47	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	30
Anf. 48	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik	31
Anf. 49	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	31
Anf. 50	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik	32
Anf. 51	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	32
Anf. 52	Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp)	33
Anf. 53	GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	35
Anf. 54	Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik	35
Anf. 55	GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	36
Anf. 56	Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik	36
Anf. 57	LARS OHLY (v) replik	36
Anf. 58	Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik	37
Anf. 59	LARS OHLY (v) replik	37
Anf. 60	Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik	38
Anf. 61	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik	38
Anf. 62	Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik	39
Anf. 63	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik	39
Anf. 64	Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik	39
Anf. 65	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	40
Anf. 66	GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	42
Anf. 67	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	43
Anf. 68	GÖRAN PERSSON i Stjärnhov (s) replik	44
Anf. 69	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	44
Anf. 70	LARS OHLY (v) replik	44
Anf. 71	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	45
Anf. 72	LARS OHLY (v) replik	45
Anf. 73	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	46
Anf. 74	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik	46
Anf. 75	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	47
Anf. 76	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik	47
Anf. 77	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	47
Anf. 78	LARS OHLY (v).....	48
Anf. 79	Utbildningsminister LARS LEIJONBORG (fp) replik	51
Anf. 80	LARS OHLY (v) replik	51
Anf. 81	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	51
Anf. 82	LARS OHLY (v) replik	52
Anf. 83	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	52
Anf. 84	LARS OHLY (v) replik	53
Anf. 85	MARIA WETTERSTRAND (mp).....	53

Anf. 86	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	56
Anf. 87	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	56
Anf. 88	Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	57
Anf. 89	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	57
Anf. 90	FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	58
Anf. 91	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	58
Anf. 92	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	58
Anf. 93	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	59
Anf. 94	MARIA WETTERSTRAND (mp) replik.....	59
2 §	Meddelande om val.....	60
3 §	Utökning av antalet suppleanter i utskott.....	60
4 §	Val av extra suppleanter i utskott	60
5 §	Hänvisning av ärende till utskott.....	61
6 §	Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen.....	62
7 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	62
8 §	Kammaren åtskildes kl. 12.47.....	63

